સત્યનામ

સતગુરૂ કબીર સાહેબ

સત્ય ઉપદેશ

જ્ઞાનસાગરભજનાવળી

પ્રકાશક કબીરપંથી સેવક

મયાદાસ પુરૂષોતમદાસ

ગુરૂ દામોદર સાહેબકી દ્વારે-અમદાવાદ

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું

પાંચકુવા રેવડીબજાર અમદાવાદ

અમારી છાપની દુકાને મળશે

સંપે વધંતી સંપતી ઓર વધેજસ જ્ઞાન;
દ.સ મયાચંદની વિનતીજપો સત્ય કબીર સત્યનામ

કીંમત ૦-૪-૦

શ્રી ૧।

શ્રી સત્યનામ

અર્પણ પત્રિકા

સત્યાચાર્ય, અતુલ્ય, પ્રૌઢ, પ્રતાપવાન, સત્ય કબીર સ્વરૂપ અશરણ શરણ, સત્યગુણકે નીધાન પરમ કૃપાળુ, દીન-દયાલ, સુર્યવત પ્રકાશીક, ચંદ્રવત શીતલ, કલ્પવૃક્ષવત મનો વાંછીત ફલદાતા, સદા પરોપકારક, અનેક શુભ ઉપમા લાયક, સીદ્ધીશ્રી ૧૦૮ હજુર પં શ્રી

દયાસે લીખીએ.

અહી કલીકાલમેં અનેક ધર્મો, અનેક પંથો અનેક ગુરૂ વા લોકો, જીવોને ફસાયા કરે છે, ખરો ધર્મ કયો તેનો કોઈએ સદમાર્ગનો શોધ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો નહીં જેથી જન્મમરણ કેવી રીતે છુટી શકે. કબીર સાહેબ જીવોને ચેતાવા માટે અમર લોકથી અમર પુરૂષના વચને પધાર્યા છે કાસામાં પ્રગટ થયા હતા.

વીદેહી દેહધર આયે, કાય કબીર કહાયે,
જુગન જુગન કે વીસરેલા હંસા રામાનંદકુ ચેતાયે
બારો તંન મનધન સબે પદ પરખાવન હાર,
જુગ અનંત પચી મરે, બીન ગુરૂ નહીં નીસ્તાર.

સત્ય કબીર તત્વ ગ્રંથ.

સાખી — વારૂ તન મન ધન સબી પદ પરખાવન હાર,
જુગઅનંત જો પચીમરે ગુરૂ વીના નહીનીસતાર

પ્રાર્થના.

પ્રથમ સમરૂં સતગુરુ સંત ગુરૂ નેં લાગુ પાયરે
સતનામ દુખ ભંજના મારી વેગે કરજો સાહ્યરે ટેક
કૃપા કરી ગુરૂ દામોદરે ગુરૂ જ્ઞાન ના ભંડારજી
ગુરૂ કૃપાએ તત્વ ગ્રંથ લખીયુ શબ્દ નામનો સારરે ૧
ભુલ્ય ચુક મમ માફ કીજે શ્રોતા વક્તા સુધારરે
વાંચો ગ્રંથ જે મનન કરશે સત્ય લોક તે નીવાસરે ૨
જન્મ મરણનો ત્રાસ ટળશે ઉતરે ભવ સીંધુ પારરે
સદા મયાભાઈની વીનંતી ગુરૂ નાંધારાંના આધારરે ૩

પ્રાર્થના.

પ્રથમ વંદુ ગુરૂપદ રજ પ્રીતે જેને દેખાડી અગમ ગમહીતે પ્ર.
અજ્ઞાનં અંધારૂં જ્ઞાન દીપક કરી સંશય પટહરી ટાળ્યું સુરીતેપ્ર.
જે કારણ સીદ્ધ જન પચી હારયા તે ગુરૂ કરૂંણાથી
પામ્યો અતીતે પ્રથમ.
અમૃત સુરતીમાં જીવને સમાશે તે ગુરૂના ગુણગાઉં
સુભરીતે પ્રથમ
આ ભેદ ગુરૂ કરૂણાથી વીરલા કે જન કાળ કુટીલને
જીતે પ્રથમ
શબ્દ પરીક્ષા કરે જે હંસજન માની શીખામણ ધારે
સુચીતે પ્રથમ
ગુરૂ કૃપાથી તત્વ ગ્રંથ વર્ણવું આહ્લાદ શબ્દ નામનો
સાર સુભરીત પ્રથમ

પ્રાર્થના.

દીનાનાથ અરજ સુણો મારી કરો કૃપા આ. દાસ ભણી
દયાળુ દયા દાસ ઉપર કરો પ્રભુ શોક સંતાપ કષ્ટ હરો ૧
સાહેબ કબીર સત્ય વચનીસો જુગો જુગ જીવને તારણસો
કૃપા સીંધુ નાથ સામર્થશો સર્વે બ્રમંડોના માલીક સો ૩
ગુરૂ મારા ગુણના સાગરસે સાહેબ દામોદર દયાળુસો ૪
અરજ ગાવે સુણે નરનાર ભવસાગરથી ઉતરે પાર ૫
દાસ મથાભાઈ અરજ કરે ગુરૂના ચરણમાં ચીત ધરે ૬

થાળ.

હું તો લળી લળીને લાગુ ગુરૂ ને પાય પધારો સાહેબ આંગણીએ
ગવરી ગાયના ગોબર મંગાવું આંગનીઆં લીંપાવું
સાહેબ આંગણીઆં લીપાવુજી
પાંચ સખી મીલી મંગલ ગાવે મોતીડાંના ચોક પુરાવું ૧
ગંગા [illegible] નીર મંગાવું તાતા જલ નવરાવું
તેલ પુલેલ અંતર લગાવુ ગુરૂજી ને ચંદન ચઢાવુ ૨
નખસે ફોલેલા ચોખા મંગાવું દુધલીયાં દોવરાવું
ખીર ખાંડના ભોજન બનાવુ ગુરૂજીને આપે જમાડું ૩
સંખલદ્વીપથી હસ્તી મંગાવું અંબાડી સોહાવું
દક્ષીણ દેશથી ચમ્મર મંગાવું ગુરૂજીને ચંમંર ઢોળાવુ ૪
ભવસાગરકે નાવ ખેવટીઆ સતગુરૂ પાર ઉતારો
ધરમદાસકી અરજ ગોસંઈયા શરણે આવ્યાને ઉગારો ૫

થાળ

હજુ પ્રીયા ખોલ કપટ મુખ હશ હો મેરે આંગણે સાહેબ
આયે હો મેરે આંગણે બંધી છોડ આયે આયે હો મેરે
આંગણે હજુ પ્રીયા ખોલ કપટ મુખ હસ હો
તુંમ હમ મીલી પ્રીયા આનંદ કરહી હજુ પ્રીયા કેશર
ચંદન ગસહો મેરે આંગણે ૧
એકવાર કૃપા કરો પ્રીયા મુજપર હજુ પ્રીયા

મોહે મીલન કેરો મચ હો
આનંદ મંગળ આરતી ઉતારૂ હજુ પ્રીયા જોવુ તમારા
રંગરસ હો૦
ધર્મદાસ કી અરજ ગોસાંઇયા હજુ પ્રીયા રાત
દિવસ ગાઉં જશ હો

સાખી

આખી સાખી કબીરકી જો નીર વારીજાય
કયા પંડીતકી પોથીઓ રાત દીવસ મીલી ગાય

શ્રી આરતી સતગુરૂકી

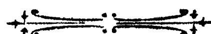
જે સત ગુરુ સ્વામી જે સત ગુરુ સ્વામી,
કરૂણા સીંધુ કીરપા કરો પ્રભુ અંતરજામી;
એવી ગતી અગમ અપાર ખુદમાં નહિ ખામી ગુરૂ૦
જુગો જુગ જીવ ઓધાર્યો જસ કીર્તી જામી જે૦
આદી પુરૂષ અવતાર વીભુસો વિસરામી ગુરુ૦ [૨]
વીભુસો વિસરામી શેષ વરણવી થાકેયો૦
સુખ અનંત પામી જે સત ગુરુ૦
કરજુગ નામ કબીર નીચલ નીસકામી પર ઉપગારે
પ્રગટા પ્રેમે પરણામી૦
ભવતારણ ભગવંત નીરમલ બહુ નામી ગુરુ૦ [૨]
ગુણજસ ગાઉ તમારા વીઠુલ અનુરાગી જે સત ગુરૂ૦

●

આરતી.

અખંડ આરતી ખંડ ના હોઈ કહી માર રસાતાલ ખોઈ
ખંડીત ધરતી ખંડીત આકાંશા ખંડીત ચંદ્ર સુર્ય કૈલાસ
ખંડીત પાંડ બ્રમ્હંડા ખંડીત નદી અઢારે ગંગા.
ખંડીત રઘુપતી ખંડીત રાવણ ખંડીત કૃષ્ણ કંશ બલીબામણ
જબલગ આરતીતબલગ સ્વાસા અખંડ જયોતઆરતીપ્રકાશા
બર સત શબદ અખંડીત ધારા ખંડ અખંડકબીર પુકારા

દયા સાગર અસ્તુતિ.

ગુરૂ દયા શાગર જ્ઞાન આગર શબ્દ રૂપી સતગુરૂ ૧
તાહીક ચરણ સરોજ વંદો સુખદાયક સુખ સાગરમ ૨
જોગ જીત અ અજીત અંમર ભાસતે સત સુકીતમ ૩
દયાપાળ દયાળ સ્વામી જ્ઞાન દાતા સ્થિત ૪
ક્ષમાશીલ સંતોષ્યસુપીતાગુરૂ અનંદરૂપીસદાહીરહનં ૫
સહજ ભાવ વીવેક સ્થીર નીરનાયા નીસંસ્યમ ૬
નીરમોહી નીર બૈર નીરલેં અકથ કથીતા અવીગત મ ૭
ઉપકાર ઓ ઉપદેશ દાતા મુક્તી મારગ સતગુરૂ ૮
દાસ ભાવકી પ્રીત વીનતી ભકતી કરંન કરારનં ૯
ચૌરાસી બંધનકર્મ ખંડન બંધી છોડ કહાવન ૧૦
ત્રી ગુ રહિતા સત્ય વક્તા સત્યલોક નીવાસીતં ૧૧

સત્ય પુરૂષજ હાં સત્ય સાહેબ તહાં આપ બીરાજીતં ૧૨
જુગનજુગન સત્યપુરુષ આજ્ઞા જીવન કારણુ પગ ધરન ૧૩
દીન હીન અચીન હોયકે જગતમેં ડોલત ફીરુ ૧૪
કરૂણામય કબીર કેવળ સુખદાયક સર્વે લાયકમ ૧૫
જમ ભયંકર મારી મારી મરદંગ દુખીત જીવ સહાયકમ ૧૬
ધર્મદાસ કરજોર વીન્વે ગુરુ દયા કરો મન વસ કરો ૧૭
કરે સેવા ગુરુ ભક્તિ અવિચલ નીશદીન આશધુ સુમીરણુ ૧૮

અ.

સતગુરૂ કીજે અધીક મહીમા જ્ઞાન કુંડમાં નાહીયે
અસ્થીત મંન જબ હોત સ્થિર બહુરીન ભવજલ આવીયે
સાધુ સંતકી અધીક મહીમા રહણીની કુંડમેં નહાઈયે
કામ ક્રોધ વીકાર પરીહરો બહુરીન ભવજલ આવીયે
સાતન કે અધીક મહીમા સેવા કુંડમેં નહાઇયે
પ્રેમ ભક્તી પતીવ્રત દ્રઢ કરી બહુરી નભવજલ આવીયે
જોગી જનકી અધીક મહીમા જુગત કુંડમેં નહાઇયે
ચંદ્ર સુર્ય મંન ગગન થીર કરો બહુરીન ભવજલ આવીયે
શ્રોતા વક્તા કે અધીક મહીમા વીચાર કુંડમેં નહાઇએ
સાર શબદની વેરી લીજે બહુરી ન ભવજલ આવીયે
ગુરૂ સાધુ સંત સમાજ મધ્યે ભગતા મુક્તી દ્રઢાઈયે
સુરતી કરો સતલોક પહોંચો બહુરીન ભવજલ આવીયે

ધર્મદાસ પ્રકાશ કીન્હો અકહ કુંડમેં નહાઇયે
સકલ કુલ વીખ ધોય નીર્મળ બહુરીન ભવજલ આવીચે
સાહેબ કબીર પ્રકાશ સતગુરૂ ભલી સુમતી દઢાઇયે
સારમેં તત સાર દરશે સોઇ અકહ કહાવીયે
ધર્મદાસ પટ ખોલી દેખો તત્વમેં ની તત્વ હે
કહે કબીર નીતત્વ દરસે આવાગમન નીવારીયે

સત ગુરૂદેવકી જય.

સંદેશા

આટલો સંદેશો મારા સતગુરૂને કહેજ્યો
સેવકના હૃદીયામાં રહેજ્યો — સંદેસો–ટેક.

કાયાના દેવળ અમને લાગેસે કાચા
તેની ભલામણ અમને દેજ્યો — સદેશો ૧

કાયા ઓ પડશે હંસા કયાં જઇ સમાસે
તેની ભારવણી અમને દેજ્યો — સદેશો ૨

સત્ય સ્વરૂપી માંરી નજરમાં આવે
તે ગર બતાવી અમને દેજ્યો — સંદેશો ૩

તમે હમારા ગુરૂ અમે તમારા
તમે હમારા ગુર અમે તમારા
જનમેં. જનમની પ્રીતી રહેજ્યો — સંદેશો૪

મુક્તિના મારગ આમને દેખયે।   સંદેશો ૫
સીર ગુણ ભક્તિ જગતકી નીરગુણ લખે ન કોઇ
નીરગુણ સીરગુણ જો લખે તો ભક્તિ ગર હોઇ.
કબીર સાહેબના પુસ્તકનું વીવેચન કરે અથવા વાંચે તો
શુદ્ધ મારગની ખબર પડે

સાત ગુરૂ મહિમા.

પહેલે ગુરૂ માતા પીતા રક્ત બિંદુકા ઓહી હે દાતા,
બીજા ગુરૂ મનકી દાઇ ગર્ભવાસથી જેને દીયા છોડાય,
ત્રીજા ગુરૂ જેને ધરિઆ નામા લઈ લઇ નામ પોકારઇ
સહુ ઠામા.

ચોથા ગુરૂ જેને વિદ્યા જ્ઞાન દીન્હા જગત વહેવાર સબ
વીધી કહાયા

પાચમા ગુરૂ જેને કંઠી દીના રામકૃષ્ણકા સ્મરણ દીના
છઠ્ઠા ગુરૂ જેને બ્રહ્મગઢ તોડયા સબસે છોડાઇ એકસે જોડયા
સાતમા ગુરૂ જેને સત શબ્દ લખાયા જહાંકા હંસા
તહાં પહોંચાયા.

કહેત કબીર સુણો નર લોઇ સાતમા ગુરુબીન મુક્તિ નહોઇ;

સાત ગુરુ સંસારમેં સેવક સઘલો જાણ
સોઇ ગુરૂકુ વંદીએ લખાવે પદ નીરવાણ.

શબ્દ.

સંતો સોનીજ દેશ હમારા જહાં જાય પ્રીર હંસ ના
આવે ભવસાગરકી ધારા ટેક.
સુર્ય ચંદ્ર નહીતહાં પ્રકાસત નહી નભ મંડળ તારા
ઊદય હસ્ત દીવસ નહી રજની બીના જ્યોતિ ઊજીયારા ૧
પાંચ તત્વ ગુન તીન તહાં નહિ નહીતહાં સસટી પસારા
તહાંન માયાકત પ્રપંચયહ લોક કુટુંબ પરીવારા ૨
આસા તૃષ્ણા નહી શીત ઉસ્નુતહાં સુખદુખકા સંચારા
આધિન વ્યાધિ ઉપાધિ કસ્યુનહીતહાં પાપપુન્ય વીસ્તારા ૧
ઊંચ નીચ કુલકી મરયાદા આસમ વ્રણ વિચારા.
ધર્મ અધર્મ તહાં કસ્યુનહિ સંયમ નીયમ આચારા ૪
અતી અભીરામ ધામ સરવેપર શોભા જાસુ અપાર
કહે કબીર સુણો ભાઈ સાધુ તીન લોકસે ન્યારા ૫

ભજન

મીલના કઠીણહે મે કૈસે મીલુ પ્રીયા જાઇ ટેક.
સમજી શોચી પગ ધરૂ યંતનસે કરીબહુ ભાંતી ઉપાય
ઊંચી સેલ ગેલ રપટીલી પાઊ નહિ ઠહરાય ૧
લોક કુલકી મરીયાદાંસે બહુ મંન શકુચાય
ધાય મીલુ પીયુસે પીયરમે તો અનરીતે દેખાય ૨
સુન્ય શીખર પર પીયાકા મહેલહે સ્પેત ધવજા ફહરાય.

શબ્દ સ્વરૂપી પીયા બસે તહાં સુરતી જકોરા ખાય ૨
દુતી સુમમતી આય ધરમનીકો દીનો પીયહી મીલાય
પીયાને પકરી પ્રેમસે બહીયાં લીનો કંઠ લગાય ૪

ભજન

નીરંજન ધન્ય તમારો દરબાર જ્યાં તનકન ન્યાય
વીચાર ટેક.

રંગ મહેલમે વસે મસખરે પાસતેરે સીરદાર
સુર ધુપમે સાધુ બીરાજે ભયે જો ભવનીધીપાર ૧
વેશ્યા ઓઢે ખાસ્યા મલમલ ગલે મોતનકો હાર
પતી વ્રતાકો મીલેનહી ખાદી સુખા નીરસ અહાર ૨
પાખંડીકા જગમે આદર સંતકો કહે લબાર
અજ્ઞાનીકો પરમ વીવેકી જ્ઞાનીકો મુઢ ગમાર ૩
કહે કબીર ફકીર પુકારી ઊલટા સબ વહેવાર
સાચ કહે જગ મારન ધાવે જુઠનકો ઈતબાર ૪

ભજન

સુલતાન બલ્ખ બુખારેકો રાજ્યતજ કરલીયા ફકીરી
જકે સીરપે ટોપ હજારૂકા સાહેબ નામ પીયા રેકા ટેક
તબતો જીમતે ખોરાક ઊમદા મીસરી કંદ છુહારેકા
અબ તો લુખા સુખા ખાતે સાંજ સવારેકા ૧
જ્યાં તંન પેરતે ખાસ્યા મલમલ ટોપ સીરે હજારૂકા

અબતો બોજ ઊઠાવન લાગે ગોહડ બોજ બહુ
ભારે કાર
ચુંની ચુંની કલીયાં સહેજ બીઆવતે ફુલો ન્યારે ન્યારેકા
અબ ધરતી પર સોવન લાગે પથર કંકર નહીવેંણુતા ૩
જીનકે સંગ કટકદળવાદળ સત્રાલાખ સવારૂકા
કહે કબીર સુણો ભાઇ સાધુ ફેકડ હુવા અખાંડેકા ૪

સાખી

સત્ય નામ નીજ સારહે એ બડાહે અર્થ
કાયકુ પઢી પઢી મરે બીના જ્ઞાનકા ગ્રંથ
આયા એક દેશથી ઉતરયા એ કહી ઘાટ
ન્યારી ન્યારી કરણીસે હો ગયે બારેવાટ

પ્રભાત ૧

ઇસંદરેજી, કા મરમના પાયા જેને
આ. ચોલા અજબ બનાયા ટેક.
પાણીકી સુઇ પવનકા ધાગા,
સીવતાં સીવતાં નવ માસજ લાગ્યા ૧
જતન જતન કરી મુગટ બનાયા,
બીચ બીચ હીરા લાલ લગાયા. ૨
આપે શીવે પ્રભુ આપે બનાવે,

પ્રાણુ પુરૂષકુ આન ચઢાવે. ૩
નીર ખીરકા કરહી નીબેરા,
કહહી કબીર સોહી જન મોરા. ૪

પ્રભાત ૨

સતકા વીલોણા વીલોવો મોરી માઈ.
ઇસતો વીલોણામે તત્વ ન જાઇ. ટેક
તંનકર મટુકી મંન કર નેતા,
ઈસતો મટુકીમેં માંખણુ કેતા ૧
ઈંગલા પીંગલા સુખમણા નારી,
વેગે વીલોવે ઠાડી સઠીયારી. ૨
નુરત સુરત કે માંખણુ કીના,
તંતકી તાવડીમે તાય કર લીના. ૩
બ્રમા વીશ્નુ માહેસ્વર દેવા,
ઇસતો મટુકીકા લહે નહી ભેવા. ૪
કહેંતા કબીર ગુજર બહુરાણી,
ફુટી ગઇ મટુકીને શબ્દે સમાણી. ૫

પ્રભાત ૩

નામલીયા તબ જાણીયે જાકો આતુર નાહી
સીલ સંતોષ હીરદે બસે ધીરજ મંનમાંહી. ટેક
પર નીદયા ભાવે નહી મુખ અસત ના ભાખે,

કલેસ કલ્પના મેટીકે ચરણો ચીત રાખે. ૧
કામ ક્રોધ વાપે નહી તરસ્ણા ના સતાવે,
પ્રફુલીત આનંદ સદા સાહેબ ગુંણ ગાવે. ૨
દુરત દુર આસ્યા પરહરે અદભુત અહંકારા,
સત્ય વચન તમ જાણીયે જમ તજે વીકારા. ૩
સમ દ્રષ્ટી સીતલ સદા મંનમે દુભધ્યાના આણે.
કહે કબીર વા દાસસે મેરા મંન માને.

પ્રભાત ૪

સત સુક્રિત હીરદે વસે કબહુ કાળના હોવે.
જમકે અમલ મીટાયકે સતલોક સીધાવ. ટેક.
સુરત નુરત લવ લાયકે જબ ઉલ્ટ સધાવે,
દોરી લાગી વાસબદકી તાપર ચઢી જાવે. ૧
જગર મગર વા દેસહે જહાં સુખ પાવે,
પાંચ તત્વ ગુંણ તીનકે દુખ દુર બહાવે, ૨
કહે કબીર ધર્મદાસસે નીજ હંશ કહાવે,
જરા મરણ ભ્રમ મેટકે પરમ પદ પ વે. ૩

કબીર સાહેબ રામાનંદ સ્વામી અને સીકંદર બાદશાહકા વ્રતાંત.

કબીર સાહેબકી વાણી જગતમેં બહુ પ્રસિદ્ધ છે. ઔર ઉત્તમ હૈ. ઉશકુ કોઇ વીરલા જાણતા હે, જીન્હોને જન્મો જન્મ ભક્તિકા બીજ વાવ્યા હૈ, સોઇ જાણતા હૈ કબીર શાહેબકા ઉપદેશ સૌ ધર્મોથી ન્યારા હૈ પોતે સત્ય લોકથી જીવોને ચેતાવવા—જીવોને ભવસાગરમાંથી તારવા—પ્રગટ થયા છે.

સાખી

બઉ બંધનસે બાંધેયા, એક બીચારા જીવ,
અપને બલ છુટે નહિ, છોડાવે સતગુરૂ પીવ.

રામાનંદ સ્વામી કાસીમેં જેને ચૌદસો ચેલા તેમણે કબીર સાહેબનું જ્ઞાન ગ્રહણ કર્યું છે દીલ્લીના બાદશાહને ઘણા ઘણા પડછા આવ્યા જે દીલીના બાદશાહને શીકંદર લોદીને જલન રોગની પીડા મીટાને લીએ કાશીમાં આવ્યા તે રામાનંદ સ્વામીના સામે જઇને બાદશાહ બેઠા તબ રામાનંદ સ્વામીજી મુસલમાનના મુખ દેખતા નહીં તેના માટે મુખ ફીરાઇ રામાનંદ સ્વામીજી બેઠા તેવી રીતે દેખકર બાદશાહ ઘણો ક્રોધત હો ગએ, ક્રોધિમેં રામાનંદ સ્વામીજીકા શીશ કાટ ડાલ્યા, ત્યારે ત્યાં ચૌદશો ચેલા

તથા શહેરના સર્વે શોકવાન હો ગયા. ત્યારે કબીર સાહેબ પોતાના કબીર ચોરે હતા, ત્યાં માણસો દોડતાં આવ્યાં. તથા સીકંદર બાદશાહ ત્યાં આવી કબીર સાહેબનાં દર્શન કરતાં સાથે તેનો જલન રોગ મટી ગયો, ત્યારે બાદશાહ ઘણું સુખી થઈને કબીર સાહેબનાં ચરણમાં શીસ નમાવી રામાનંદ સ્વામીનું ખુન કરેલું તે વાત કબીર સાહેબને જાહેર કરી, એટલામાં રામાનંદ સ્વામીના ચેલાઓ દોડતા કબીર સાહેબની પાસે આવ્યા. કહે છે કે આપણા ગુરૂનું શીસ આ બાદશાહે કાપી નાંખ્યું છે તેથી આપણા ગુરૂ મરી ગયા. કબીર સાહેબને તે વાત સાંભળતાં હસવુ આવ્યું કબીર સાહેબ ચેલાઓને કહે છે કે કંઈ ગુરૂતે મરતા હશે? ચાલો કહીને રામાનંદ સ્વામીને આશ્રમે આવ્યા.—બાદશાહ સહિત. બાદશાહે કહ્યુ કબીર સાહેબને પુછયું કે શીર—રામાનંદ સ્વામીજીકા મેને શીર કાટયા હે તબ એક ધારા દુધકી ચલી ઓર એક ધારા ખુનકી ચલી, ઉસકા ક્યા બાબત? પુછતાં કબીર સાહેબે જવાબ આપ્યો કે 'દેખો બાદશાહજી, હમારા આધા જ્ઞાન સ્વામીજીને સત્ય પુરૂષના આધાં જ્ઞાન હુવા હૈ. આધા જ્ઞાન હુવા ઉસકા આધા ભાગ દુધ ચલા, ગુરુને કબીર સાહેબે રામાનંદ સ્વામીજીને શીસ ઓર ધડ મીલાવી એક ચાદર ઓઢાડી ગુરુજી જાગો, સૌ શીષ્ય દર્શન ચાહતા હૈ, આપ બેઠા થઈ સબકુ દર્શન આપો."

ગુરુજી આળસ મરડી બેઠા થયા, સત્યનામ સત્ય-મુખે બોલત રહે. એવી રીતે ઘણા પડસા કબીર સાહેબે આપ્યા છે. કબીર સાહેબ આદી અનાદી અજર અમર હે. ઉન્હોને જુગોજુગ જીવેને ચેતાયા હે ઓર સત્ય મારગ દીખાયા હે. સર્વે બાબતનો સાર સર્વ વાંચો–કબીર સાહેબકા બોધસાગર પુસ્તકમેં સાખીઃ—

હમ કસુ પક્ષપાત નહી રાખી;
સઉ જીવોકી હીન્કી ભાખી.

સાખી.

પાણીસે પેદા નહીં, શ્વસ નહીં શરીર;
પાંચ તત્વ વાકુ નહી, તાકા નામ કબીર.
ગગન મંડલસે ઉતરે, સતગુરુ પુરૂષ કબીર;
જલ માંહી પૌઢન કીયો સઉ પીરનકા પીર;
કાસીમેં પ્રગટ ભયે લેરી, તલાવમેં આન;
નીરૂ જુલ્હા ઉઠાકર લાયે ચીન્હેન પુરૂષપુરાણ.

કબીર શાહેબ અને ગોરખનાથ

સંવાદમાં કહ્યું છે કે

ગોરખનાથ કહે કબીર સાહેબને તમારી કેટલી ઉંમર થઈ

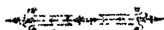
જોરે જુજેસો બાવરા, કયા ઉમર હમારી હો,
અસંખ્ય જુગ પરલે ગયો તબકે બ્રહ્મચારી હો,
કોટી નીરંજન હો ગયે, પરલોક સિધારી હો,
હમતો સદા મોજુદ હે, ખેલત જુગ ચારી હો,
કોટીક બ્રહ્મા હો ગએ મહમદ ચાર વારી હો,
દેવતનકી ગીણુતી નહીં, કયા સૃષ્ટિ બીચારી હો.
અનહદ કોટી વિષ્ણુ ભયે, દશ કોટિ કન્હૈયા હો,
છપન કોટિ શંભુ ભયે, મોરી એક પલ લીયા હો,
બલી બ્રાહ્મણુ કીતને ભયે, કૌરવ દલ ભારી હો,
લંકાપતી રાવણુ કીતને ભયે, કીતને રામ અવતાર હો,
નહીરે બુઢા નહીરે બાલકા, નહીં જગત ભીખારી હો
કહેત કબીર સુણો ગોરખા, ઇતની ઉમર હમારી હો

સાખી.

બાવન પૃથ્વી નાપતે, ધરીઆ કરતે ફાલ;
હસ્તન પર્વત તોલતે, વાહી ધરી આયો કાલ.

નરસીંહ મહેતા કૃષ્ણ 'ભગવાનકા ભજન કરતે થે, યહ સબકો વિદીત હે. પરંતુ આપના જન્મ મરણકા દુઃખ મીટાને કે લીએ ઉનહોને સતગુરૂ કબીર સાહેબકી સહાયતા લઇ હે. સદગુરુકી શરણમેં આયે બાદ ઉનહોને કીતને ભજન ભી એસે ભાવાર્થકે લીએકહે હઇ કે ઉનહોને કૃષ્ણકો છોડકર કોઇ દુસરા માન લીયા હે, એસા દરસાયા હે. દેખો, એકપદમેં કહા હે—

ભુતલ ભકિત પદારથ મોટું, બ્રહ્મલોકમાં નહીરે,
પુન્ય કરી અમરાપદ પામ્યો અંતે ચોરાસી માંહીરે.
હરીના જનતો મુકિત નામાગે, માગે જન્મજન્મ અવતારહો
શ્રી હરી મુખ નીરખવા, નીરખવા નંદકીશોરા રે.

નરસીંહ મહેતા.

જુનાગઢમેં નરસીંહ મહેતા કૃષ્ણકા ભજન કરકે કીતને જગજાહીર પડચા દીખાયા હે. નરસીંહ મહેતાજીકી હુંડી સ્વીકારી માંમેરા દીયા ઇત્યાદી. ઉસકે પાસે સતગુરૂ કબીર સાહેબ જબ ઉનકુ મીલે હે ઓર પુસ્યા હે, તુમ જીસ કૃષ્ણકો ભજન કરતે હો ઉન કૃષ્ણકો મુજકો દીખાવો. તબ નરસીંહ મહેતાજી બોલેકે આપ તો અંતરજામી હો સબ કુછ જાણતે હો. નરસીંહ મહેતાજી એક

પદ ઉચારણ કીયા, જીસસે એક કૃષ્ણને એક ગોપી એસા રાસ મંડલ પ્રગટ હુવા, તબ કબીર સાહેબ બોલે કે ઇસમેં જીસ કૃષ્ણ તમારી હુંડી સ્વીકારિ ઉનકા હાથ પકડી દીખાડો જબ નરશીંહ મહેતાજી રાશ મંડળમાં એક કૃષ્ણકે હાથ પકડતે હે તો ખરેખર આપના હાથમેં દુશરે હાથકુ પકડતે હે નરશી મહેતાકુ માલુમ નહી કે મેં મેરા હાથ પકડયા હે. જીશસે કબીર શાહેબને કીયા હે કે તુમને જો હાથ પકડયા છે, વાંકુ છોડતા નહિ. આપની આંખો બંધ રાખો, ઓર ઉગઈ કે દેખો. તબ રાશમંડળકી પ્રગટ હુઈ માયાકા લોપ હો ગયા, ઓર નરશીંહ મહેતાજી અપનાહી એક હાથમાં દુશરા હાથ દેખાયા એશા પ્રત્યક્ષ દેખા તબ કબીર શાહેબકી શરણમેં જાકે ઇસકા સબ હાલ પુછયા ઇશમેં શતગુરૂએ તમાંમ મુલ ભેદ ઉનકો કહા એહ માયા, એહ માયા જો તુમ શવત નહિ તો કભી પ્રગટ ના હોવે એ તુમારાહી આત્મીક બલ શત્યરૂપ તુમ બાહેર પ્રગટ કીયા હે, ઓર ફીર અપના મુલકો ભુલકે જો તું. મારે જો પ્રગટ હોતા હે ઉશકુ ભજતે હો ઇશને માટે ઉલટા તુમ બહુ ફ્રસ્તે હો. નરશીંહ રૂપકો જો પ્રલાદકો શહાયતા દીઇ હે ચેભી ઇસ તરેહહુ હે–દેખે હે, યહ વરણન કબીર શાહેબકે બીજક એસે અનેક ભેદ સમજાયા કે ઉનકો કાલકે પંજામાંથી છુટાને લીએ હે. તબ નરશીંહ મહેતાને

દીયા હયકે જ્યાં લગી આત્મા તત્વ ચીન્યો નહી ત્યાં લગી સાધના સર્વે જુઠી મનુષ્ય જન્મ તારો એમ એળે ગયો ચાવઠાની જેમ વૃષ્ટી જુઠી.

સાખી

ઈંદ્રરાજ સુખભોગવી ફીર ભવશાગર માંહી
એસીર ગુણુકી ભકતી હે કબહુ નીરભય નહી.

રમૈની

તત્વમસી ઇનકે ઉપદેશા એ ઉપની પદ કહે સદેશા
વે નિશ્ચય ઇનકો બડભારી વાહીકો વર્ણ અધીકારી
પરમ તત્વકા નીજ પરવાના સનકાદીક નારદ સુખ માના
યાગ્નવલ્કય ઔજનક સંવાદા દતાત્રેય વહે રસ સવાદા
વહે રામ વશીષ્ટ મીલ ગાઇ વહે કૃષ્ણ ઉધવ સમજાઈ
વહે બાત જો જનક દઢાઇ દેહ ધરે વીદેહ કહાઇ

સાર—અબ દેખો કે જો રગુવેદમેં નીરાકાર ઇશ્વર ઠહરાયા ઔર સર્વ શકિતમાન ઔર જીવ લાચાર હે એસા કહા તો નીરાકાર ઇશ્વરસે સૃષ્ટિ કેસે હોગી. દેખો ઇશ્વરકા અનુમાન તો જીવ કરતા હૈ ઔર પ્રતક્ષમેં શબ્દભી જીવ બતાતા હે અનેક બોલી બનાઇ હે.

સાખી

પાંચ તત્વકા પુતળા જુગત રચ્યામે કીવ
મેં તોહી પુછું પંડિતા શબ્દ બડા કે જીવ.

અરે! જીવ ન હોવે તો ઇશ્વર બ્રહ્મ એસા કોન કહતા હે કેઃ—

જીવ જમા એક સાચ હે ભાઇ ઓર સબઃ ધર્મ ઠહરાઇ. ૧
જીવહી બ્રહ્મ આત્મા હો૦ જીવહી યોગ કરે સબ કોઇ
જીવહી કર્તા કર્મ બતાવે જીવહી કાલ સમય ઠહરાવે ૨
ચ.રી વેદ ઓનાના બાની કલ્પી કલ્પી સબ જીવ ઉત્પાની ૩
જે તે સિદ્ધાંત ભયે જગ માંહી સો સબ ભાસ જીવકો હોઇ
જીવ જમા નહી હોઇરે ભાઇ સબ સિદ્ધાંત કોન ઠહેરાઈ ૪

ઇસ લીયે સતગુરૂને જીવકા વર્ણન એસા કહા હે કેઃ—

યાકો માઅને યાકો બાપા યતો સ્વત આપુહી આપા
યાકો કોઇ નહી કર્તારા યતો સબકા સીરજન હારા
માયા પુરૂષ યાહી તો નીરમાયે ભ્રમભુલી નીજ તંન વીસરાયે
માનીમાની બંધનમેં આવ્યા નીજ કરતબમેં આપુ બંધાયા

ઔરભી કહા હે કેઃ—

સબકી ઉત્પતી જીવસે જીવસ બનકી આદી
નીર્જીવસે કછું હોન નહી જીવહી પુરૂષ અનાદી.
જીવ બીના નહી આત્મા જીવ બીન નહીં બ્રહ્મ
જીવ બીના સીવો નહી જીવ બીના સબ [illegible]
આત્મ ઓર પરમાત્મા ઇસ પ્રહ્મ ભયે [illegible]
જીવ બીના મુરદા સકલ બુજે વીરલા કોઇ [illegible]
ઇસ બ્રહ્મ પરમાત્મા પરિશ્રમ જો હોય
યહ નીરજીવ કે જીવ હે પંડિત કહીએ સોય.

ઇશમે શાબીત હોતા હે કે શબકા સીધાંત જીવ કરતા હે તો જીવ શત્ય ઓર શબ્દ મીથ્યા હે ઓર યજુ વેદ મે શાકર શબ્દ અવતાર કો માલીક બતાવ્યા હે તો જબ નીરાકાર પરમાતમા નહી ઠહરયા તો શાકારકી પુંજા કીશરીતી સે હોગી ઓર શાકારરૂપી અવતારાદી ઈશ્વર હુયે હે તો ઊનકા સ્થુલ કયો નાશ હુવાહે ઓર અર્થવણુ વેદમાં શુન્ય સુસુપતિ કો શત્ય કીયાતો જીવ બીના શુન્ય કોણુ કહે શકતા હે ઓર શામવેદમાં ઋશી શબ્દકે પ્રમાણુશે આત્મા ચૈતન એક આકાશ જેસા જડ ચૈતન મે પુરા ઓર પાંચતત્વયા દેહભી એક એસા કહા તો એકકો જ્ઞાન હોનેસેં શબકો જ્ઞાન હોના ચાહીયે કયો કે ચૈતન્ય એક ઓરતત્વ ભી સબકા એકએક નરકમે જાયતો સભી નરકમે જાવેતો શોતો નહી હોતા જો ચૈતન આત્મા સદા એકરસ હે તો ઊનકો જડરૂપી દેહકા બંધણુ કહાંસે હુવા ઓર જડરૂપી દેહમે આયા તો ઇનકો મુકત કેશા માનતા ઓર ઇસમે મુરખ કોણુ પંરિત કોણુ ઓર કૌન કીનકો ઉપદેશ કરતાહે કયા આપહી આપને કો ઉપદેશ કરતાહે યહ અચરજહે ઇશલીયે ગુરૂ કહતેહે કી ઇનકો તત્વમ સીધો ખા ખરાબ ભાશ હુવાહે જેસે કોઇ બીમારીરો કફ ઓર ચીત જબ લગ રંહતા હે તબલગ અપના રોગકા ધ્યાન કરતાહે ઓર જબ બાત હોતાહે તબ બોલતા હે કે હમારે મે રોગ નહી તો શનીપાત હોગયા તો જાનો કે

મરા ઇશ તરહસે તત પદ જ્ઞાન ઓર તત્વપદ અજ્ઞાન આ
તબતો અચ્છા થા પર વી જ્ઞાનપદ હોનેસે આપ કહેને
લગા કી મન માનેશે બંધ મોક્ષ હે એંશા કહકે અનેક
કર્મ મે જહ ડાલા ઓર ફીર જો કહતેકે વહ બ્રમ તો
શબસે ... રા ઓર શબમે વ્યાપીક હે તો શબશે ન્યારા
હે ... ત્રીકાલમે ભી પ્રત્યક્ષ હોના ચાહીયે અગર બોલના
ચાહીયે સોતો હોતા નહી ઓર વ્યાપીક તો જબ જીવ
દેહ છોડ દેતા હે તબ શરવ વ્યાપી ઇશ્વર તો બનાહી
રહતા હે ફીર દેહ કયું ગંધાતાહે ઓર સડજતા હે ઓર
વીશેશ શામાન્ય ચેતન એક બ્રમ કહાંહે અરે કાષ્ટ
અગ્નિકા પ્રમાણ દેતે હો તો કાસ્ટસે તો અગ્નિ યત્ન
કરનેસે નીકલતા હે ઓર બ્રહ્મતો યત્ન કરનેસે કુછ પ્રત્યક્ષ
નજર નહી આતા તીશસે એ જીવ શબ જીવકી કલ્પના
હે ફીર કહેતે હે કે આત્મામે સ્ફુરણ નહી હોતી તો
પ્રત્યક્ષ દીખાયોકી જડશે સ્રુષ્ટી ન હોગી સ્ત્રા પાંચતત્વકા
અરસપરશ કરતીહે પર એક બચ્ચા નહી હોતા ઓર જબ
ચેતન્યશે શમાગમ કરતીહે પાંચતત્વ તીન ગુણ શંમીલીત
ચેતન પ્રગટ હોતાહે તો મધ્યમેં જીવશે સ્રષ્ટી હોતીહે તો
આ આદીમેં કયા જીવશે સ્રષ્ટી હોતીહે તો આદીમેં કયા
જડશે સ્રષ્ટી હુઇહે કહતોહેકે આત્મામે સ્ફુરણ નહી હે
યહ ભુલ હે ઇશવાસ્તે એક અખંડ મુકત આકાશવત્

આત્માનીરં કલ્પ કુછહે નહી શબજીવ બંધનમે પટ વીકારી જ્યારે ન્યારે દેખ પડતાહિ અરે પાંચ પચીશકે તાપમે જલતાહે બંધાહે મુકત કેશે માનીયે શબ્દ હુવારે અહંકાર કરના જેસે વૈદને કીરી રોગીકા નામ સુખ ભોગી નાખ્યા ઓર વહભી આનંદ કરને લગ્યા પર ઇશશે કુછ રોગ નહી ગયા રોગ તો બનાહિ રહા હે ઇશીતરહ યહ મુકતી માન્યા હે ઓર યહી વીજ્ઞાન પ્રમાણશે શ્રી કૃશ્ણ ને ભી અર્જુન ને ભી કહાહેકે;—

નૈનં છિન્દન્તિ શસ્ત્રાણી નૈનં દહતિ પાવકઃ ।
ન ચૈનં કલેદયન્તાપો ન શોષયતિ મારૂતઃ ॥

હે અર્જુન આત્મામેં તીર તોપ નહી લગતા આત્મા અગ્નીમેં ભી નહી જલતા હવાભી ઉશશે નહી શોખતી યહ શસ્ત્ર અવીનાશી હે યહ જો અહંકાર કરતે હે કે મેં ત્યાગી હું ઓર મેં યહ દુખી હું મેં પાપી હું મેં કર્મી હુ એસા અહકાર હી આવાગામના કારણ હે મનકી માનદી હે કર્મ કરે ઓર મંનસે ન માને તો ઉસસે કુછ પાપ પુન્ય નહી લગતા એવમનુષ્યાણ્યાં કારણબંધ મેક્ષો ઓર તું તો વાયુ સમાન નીર્મલ આત્મા હે. જેસે વાયુસે દુર્ગંધ સુગંધ હે નહી તેસે તુંજે લેકર ઇંદ્રીઓ ચલતી હે. પરંતુ જેમ ઈંદ્રિયોકા પાપ પુન્ય નહી લગતા ક્યોકી એહ દેખના નેત્ર ઈંદ્રીકા ધર્મ હે મારના હસ્ત ઈંદ્રીકા ધર્મ હે તેસે તુ કુછ ઇંદ્રિ નહી. જેસે અગ્નિમેં લોહેકુ તપત કર કે બહુત બહાતે

હે પરંઉ શકે સાથ અગ્નિ નહી બઢતા ઘટતા તેસે તુ આત્મા સાક્ષી હે. એસા ગ્નાન દે કર અર્જુનસે અનેક જીવ શ્રીકૃષ્ણુને મરવાસે ઓર ઇસી તરહ શ્રી રામચંદ્રને લક્ષમણુકા ઉપદેશ દીયા હે ઓર સનકાદીકસે ભી એસા હો કહા કે ઓર ઇસી તરહ ગુસાઇ તુલસીદાસજી ભી રામાયણુમે કહા હે કીઃ—

સાખી

સમરથકો નહી દોષ ગુસાંઇ;
રવી પાવક સુર સરી કાનાઇ.

અબ વીચાર ચાહીયે કે રવી પાવક તો જડ હે જડમેં કયા દોષ લગે ઓર ચેતનકુ જડ બનનેસે કયા કીયા હુવા પાપ પુન્ય છુટ જાયગા કદાપી છુટનેકા નહી. કીયા હુવા બદલા સબકો દેના પડતા હે દેખો ખુદ શ્રીકૃષ્ણુકી આગ્નાયા અર્જુનને અનેક જીવ માર ડાલે હે તો ફીર કૃષ્ણુ પાંડવાસે એસા કયોં કહા કે તુમને અપને ભાઇઓકી હત્યા કીયી હે જીસકા મહાપાપ તુમ લોગોકો હુવા હે. ઇસ વાસ્તે તુમ યગ્ન કરો. એસા કહકે યગ્ન કરાવા હે. તો દેખો કે જબ પાપ પુન્ય ન માને તો લગતા નહીં હે. એસા કહતે કો તો ફીર યગ્ન કરાનેકી કયા જરૂર હતી? ઓર અનેક પ્રકારકે શુભઅશુભ કર્મ કયો હોને ચાહીયે? ઓર ફેર દેખો કે શ્રીરામચંદ્રજી ને વાલીકો જબરદસ્તીશે મારા પરંતુ એક સમય એંસી બનઆઇ કે વાલી પારધી હુવા ઓર રામચંદ્ર કૃષ્ણુ હુવે તબ ઉનેભી અવસર પાકે કૃષ્ણુકો મારયા શીસુપાલકી ભુજા શ્રી કૃષ્ણુજીએ ઉખાડી તો મૃત્યુકે સમયે કૃષ્ણુકે ભી હાથ કાટે ઓર જગન્નાથ આપ ઠુંઠે ભયે ઓર ભી દેખો કે એક નગરકા સબ લોકો અનાજ હવા એકજ ખાને હે તો એક કોઢી કયું હોતા હે તો ઉસીકા કર્મ ભોગ રહા હય. એસા પાપ પુન્યકા બદલા જરૂર મીલતા હય ચાહે સમર્થ હોય કે અસમર્થ હોય.

કબીર સાહેબે કહા હે કેઃ—

કર્મરેખ સબહીન પર સાજા કહા રામ કહાં રાવણ રાજા.

—સાખી—

કર્મફાંસ છુટે નહિ કેતો કરો ઉપાય
સતગુરૂ મીલતો ઉબરે નહી તો પરલય જાય:

તીસ બારતે કર્મ કરે ઓર મનશે ન માને તો ઉસશે કુછ પાપ પુન્ય લગતા નહીં હે. એસા જો માનતે હે યેહ સબ મીથ્યા હે. દેખીયેકીઃ—

—સાખી—

જ્ઞાની હત્યાપાપ કહે માને લાગત સોય
જલ કરી માને અગ્નિકો શીતલ કાહે ન હોય

ઇસ વાસ્તે ગુરૂ કહેતા હે કેઃ—

જુઠહીકા મંડાન હે ધરતી અસમાના
દશહુ દીસાં વાકેફ દહે જીવ ઘેરે આના
યોગ જપ તપ સંયમા તીર્થવ્રત દાના
નૌધા વદ કીતાબ હે જુઠકા બાના.

ઇંદ્રિરાજ સુખભોગ કે ફીર ભવસાગર માંહી
યે શીરગુનકી ભકતી હે કબહુ નીરભય નહી.

પંડિત સર્વાજીત અને કબીર સાહેબ

કાસીમાં સર્વાજીત પંડીત કરીને એક બ્રાહ્મણ હતો. તેને કાસીથી ભણીને મહાન વિદ્વાનો વિદ્યામાંથી હરાવી પુસ્તકો લઇ

બેતો હતો. પોતાને ઘેર સર્વે પુસ્તક લઇને આવ્યો. તેની માતાને કહે છે કે સર્વ દેશોના પંડિતોને વીદ્યામાંથી હરાવી સર્વેનાં પુસ્તક લાવ્યો છું. પોઠી પર ભરીને લાવ્યો ત્યાં તેની માતા કહે છે કે તમો સર્વ પંડિતોને જીતીને આવ્યા પણ તમો કાસીમાં કબીર સાહેબ મહાત્મા છે, તેમને જીતીને આવો. ત્યારે તમો જીત્યા કહેવાવ, કાસીમા સતગુરૂ કબીર સાહેબ પાસે જીતવા આવે. ઘણા બહેલ ઉપર પુસ્તકો ભરી કાસી ગૌર આવ્યા. કબીર સાહેબની ચેલી કમાલી પાણીઆરે પાણી ભરે ત્યાં આવી પોતે પાણી પીધું. પાછે જાત પુછી, કહ્યું કે મને બ્રાહ્મણને વટલાવ્યો. તે—

ભજન. (કમાલી—વચન)

પંડિત બુઝ પીઓ તુમ પાણી તેરી કાયા કયું વટલાણી
વહી માટી કે ગાગર હોતી સોહી ભરિકે આની
સો માટીકે તુમ તન હોતે સુત કહાં લપટાણી
ન્હાય ધોયકે ચૌકા દીન્હા બહુત ક્રીયા ઉજલાઇ
ઉડી માખી ચૌકામેં બેઠી બુડી સબ પંડિતાઇ.
છપન કોટિ જાદવ ગલીઆ મુનીજન કોટી અડાસી
તેતીસ કોટી દેવ ગલીઆ સરબર હો ગઇ માટી
હાડ જુદે ચામ જુરી જુરી માંસ જુરી દુધ આઇ
સોહી દુધ તુમ ભોજન કીયો પ્રાણી સુતી લગાઇ
નદી નાળ બહીકર આવે રક્ત બુંદ પશુ સળીયા
મચ્છ કચ્છ ઘરીઆર બીઆને રક્ત બુંદ જલ ભરીયા
કહે કમાલી સુનો પંડિતા જુતી કહાંસે આઇ
એસી દુરમતીસે નરક પડોગે બુડી સબ ચતુરાઇ

સાર—કમાલી કહે હે પંડિતજી, ઇતના બડેલ પર કયા ભર્યા હે ? પંડિતજી કહે કાસીમે કબીર સાહેબ બડા વિદ્વાન મહાત્મા છે તેમને જીતનેકે લીએ જાતેહુ.

—સાખી— કમાલી વચન

કબીરકા ઘર શીખરપર, જહાં સલહલી ગેલ ।
પાંવના ટીકે પપીએલકા, પડિત તુમ કયા લાદે બેલ

ભાવાર્થ—(કમાલી વચન) ભમરદ રૂપ શીખર કે ઉપરે ગુરૂ પદ રૂપ ઘર કબીરકા હે. ઉનકો ગેલ નામ-રસ્તા મારગ પરખ હે ઉસપર અપર પીપલીકા રૂપી કર્મ ઉપાસક જીવ હે. ઉનકા અનુભવ રૂપી પેર નહી ટીકતા હે. પડિતજી ગુરૂપદ પરખ પર આયે બીના મુક્તી નહી હોયેગી. ચેર જબ પક્ષ બીજ દગ્ધ (દહન) કરોગે. તબ જગત વૃક્ષ આપહીસે નાસ હો જાયગે. જબ ભમભાવકો છોડોગે તબ આપ સુદ્ધ પારખી બનોગે. ઇસ પ્રકાર ગુરૂપદકી ગેલ પારખ પર આવોગે. તબ કબીર સાહેબકા ઘરકી પ્રાપ્તિ હોગે તબ આપહી મુક્ત હોવેગે. (પર્ણ ગુરૂપદ) રામાનંદ સ્વામી પાસે ગયા. કબીર સાહેબને સરવજીતને ગુરૂજ્ઞાન સર્વે સાખી શબ્દ બતાવ્યાં. સબ-જીતની ભમણા મીટાયા.

રામાનંદ મુખ બોલીઆ, સુણો પંડિત મન ધીર;
મેં શરણાગત સતગુરૂકી, અરથા કરે કબીર.

સર્વજીત પંડિતજી એક ભજન બોલ્યા તે—

ભજન.

અબ હમ પુરા સતગુરૂ પાયા, સબ પુસ્તક મેરી પાસ હતા જે,
અગામાઇ બહાયા, (ટેક)
કુછ પટકકે જન્મ ગુમાયા બાનકી જગ બૌરાયા સબ૦
સમરથ સતગુરૂ અપ મોહો માલીયા સબ પુસ્તક છીટકાયા-સબ૦
ભેદ મતમેં ભુલી રહ્યાતા ફીર ફીર ગોતા ખાયા
ચોરાસી ભ્રમત જગ વીત્યા અગાનેં કીનારે આયા.
વસ્તુ અદષ્ટ દષ્ટ પેહેચાના મસ્તક હાથ ધરાયા
એસા જાન દીનતા દેખી દ્રુરે નયન દરસાયા.
ગુરૂપદ પારખ દરશન કીન્હા તબહી મન પતી આયા
કહે સર્વાજીત સુણો ગુરૂ સમરથ શરણુ તુમારે આયા.

—સાખી—

આકાશે જેનાં ધોતીઆ સુકાતા, એવા મીલ્યા અનેક
પાંડવનો જગન ક્યારે પુરો થયો સુપચ રૂખો મીલ્યા એક.
પુસ્તક વાચો—સર્વાજીત પંડિતની ગોષ્ટિ-માં પા. ૬૧

—સાખી—

પક્ષાપક્ષકો મત નહી જાલે, લોક વેદસો ઉલટા ચાલે;
આતમ તત્વકા કરે વિચારા કહે જ્ઞાની સોહી જન હમારા
ગુરૂ સીઢી તે ઉતરે, શબ્દ વીમુખા હોય
તાકો કાળ ઘસીટી હૈ રાખ શકે નહી કોય.
ગુરૂદ્રોહી ઓર મનમુખી નારી પુરૂષ વીચાર.
તે નર ચોરાસી ભમે જબ લો શશી દીવાકાર.

—શબ્દ—

એસે ગુરૂ મુરતકી બલીહારી—એ ટેક.

ગુરૂ દાતા ગુરૂ આપ વીધાતા પરમારથ ઉપકારી,
આનંદરૂપ સ્વરૂપ દયાનીધી પતીત અનેકન તારી ૧
ગુરૂમહીમા નહી કહે શારદા શેષ સહસ્ર મુખ હારી
સો મહીમામેં કૌન વીધી વર્ણુ ચક નહીં ચલત હમારી
ચકમક પથરી રહે એક સંગા ઉઠે નહિ ચીનગારી
બીન દયા સંયોગ ગુરૂ બીન હોત નહી ઉજીયારી ૩
જા માયા પ્રચંડ ચૌદીશ દસ અવતાર ધયોરી
સો માયા ગુરૂ મૂરત આગળ જુગ જુગ આજ્ઞાકારી ૪
સનમુખ લડેસો શુર કહાવે અગમ પંથ પગુ ધારી,
કાયર ભયે બચાવ નહીકે કાલક બહુ નહી છાંડે ૫
જીતી બાજી કયું તુ હારે એ તેરે અવસર ભારી
કબીરનાદ ગઢભીતર ગાવે સોહી સુઘડ ખેલાડી. ૬

—શબ્દ.—

અબ હમ અવીગતસે ચલી આયે,
યહી માયાને જગ ભરમાયા મેરા ભેદભરમ નહીં પાયે—ટેક
ના હમ જન્મ ગર્ભ બસેરા બાલક હોઇ દેખાયે
કાસીપુરી જંગલ બીચ ડેરા જહાં જુલહાને પાયે ૧
હતે વીદેહી દેહધર આયે, કંયા કબીર કહાયે
[illegible] કે બીસડે હંસા જીનકે ઉબારન આયે ૨

નાભેરે રક્ત હાડ નહી ચામા શબ્દ રૂપ ધર આએ
અલક પુરૂષ કરતા અવીનાશી બંધી છોડ કહાએ ૩
હમસર બગી સત લોકકે ઘટઘટ બાસા લાએ
આત્મ રૂપ પ્રગટ હે જગમેં સોઇ નામ કહાએ ૪
દેહ અપાર પાર પુરસોતમ સતગુરુ હો જગ આએ
કહે કબીર સુણો ભાઇ સાધુ સત્યહી નામ લખાએ ૫

—ભજન.—

હમતો સદા બને રંગ લાલ દુનિયા દોલત કયા હે માલ.—ટેક
ચાર ખુંટ જાગીર હમારે ગલે બાંધ તુલશીકી માળ
કામ ધામ સબ ઠાલે બગલમેં કોઈના પામે હાલ ૧
અન્ન જલ આટા સબકુચ મીલતા ઘીઇગુડ ચાવલ દાળ
બંદોત ખજાના પાસ ભરયા હે દેતેહે કીરતાર ૨
દયા ધર્મ કશું કર લેને બદે નીકલ જાયગા પ્રાણ
જેતની સંપતી ઇતની વીપતી નાહક બજાવે ગાલ ૩
સતનામકા ડંકા બજ્યા હે જખ મારે જમ કળ
કહે કબીરસાહેબ સુણો ભાઇ સાધુ લગી ભજનકી ધાર ૪

—શબ્દ—

સંતો, શાહ દુનો હ દીઠા,
હિન્દુ મુસલમાન જુદા ન માને, સ્વાદ સમજે મીઠા;
હિન્દુ વ્રત એકાદશી સાધે, દુધ સીંગોડા સેવી,
અંનકો ત્યાગે મનકો હટકે, પાર ન કરે ચાવી.

મુસલમાન રોજા નીવાજ ગુજારે બીસમીલ્લા બાંગ પોકારે
ઇનકો બહીસ્ત કહાંસે હોવે, સાંજે મુરગી મારે.
હિન્દુકી દયા, મહેર મુસલમાનકી, દોનુ ઘટ સોત્યાગી
એહ હલાલ વૈજટકે મારે, આગ દોનો ઘર લાગી,
હિન્દુ મુસલમાનકી એક રાહ હે સતગુરૂ સોઈ લખાઇ
કહેત કબીર સુણો હો સંતો, રામ ન કહુ ખુદાઇ—સંતો.

પુન્ય વિષે—

સાખી.

કાલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અબ;
પલમાં પરલય હોઇગી, બહુરી કરેગા કબ ?

—પુન્ય અથવા ભક્તિ વિષે—

—શબ્દ—

કહેહુ અંમર કાસો લાગ્યા ચેતહારા ચેત સુભાગા,
અંમર મધે દીશે તારા એક ચેત્યા એક ચેતવનહારા,
જે ખોજે સો હુવાં નાહી સોતો આઇ અમગપુર માંહી,
કહેંહી કબીરપદ બુજે સોહી મુખહૃદયા જાકે એક [illegible]

—શબ્દ—

ચાર શબ્દસે બંધી હો માનો ઇતબારા હો,
આદી પૂરૂષ એક બ્રક્ષ હે નીરંજન ડારા હો,
ત્રીદેવા શાખા ભઇ પત્ર સંસારા હો,

બ્રહ્મા વેદ સહી કીયે। શીવે જોગ પસારા હો,
વીરનુમાયા ઉત્પતી કીયે। એ ઉરહદે વ્યાવારાહો,
તીનું લોક દસોદીશા યમરોકીન ફુવારા હો,
કીર ભએ સબ જીયરા લીએ વીખકા ચારા હો,
જોતી સ્વરૂપી હાકીમા જીનહુ અમલ પસારા હો.
કર્મકી બંસીં લાયકે પકરો જગ સારા હો.
અમલ મીટાઓ તાહુકા પઠવો ભવપારા હો,
કહહી કબીર તોહી નીરભ્ય કરૂ પરખો ટંકસારા હો.

—શબ્દ—

કર લ્યો જતન સખી સાંઇયા મીલનકી—ક.
ગુડીયા ગુડવા સુપ સુપેડીયા છાંડદો બુધી લડકઇયા
ખેલનકી ૧.
દેવી દેવા ભુવા ભવાની યહી મારગ ચોરાસી ચલનકી ૨
ઉંચા મહેલ અજબરંગ બંગલા સાંઇકી સહેજ
જહાં લગી ફુલનકી ૩
તંનમંન ધન સબ અરપણ કર દો સુરતી સંભાર
પઠો પઇંયાં સજનકી ૪
કહે કબીર સાહેબ નીરભય ભયે હંસા કુંચી બતાદું તારા
ખુલનકી ૫

—ભજન—

રામ રશ પીજ્યો નરનારી—ટેક,
રત્ન પદારથ આર દેહીત્ય સુંદીર પાયા કરી કરા
એડા કર્મ ભુલ કર એહી ગમાયા.
સર્વગ લોક ઇચ્છે સદા ધન્ય મનુસ્ય અવતાર
કાચ મણીકુ કર ગ્રહી હીરલા ખોત ગમાર ૧
કોઈ ઔર દેવનકુ ધાય, કુશળ કહો કયાંથી પાવે
કોઇ કરે ન સંતનકી સેવા નુત કરી કુટુંબ જમાવે ૨
માયા ખર્ચંત રામકી આપે લેત બડાઇ,
પર્મોરથકી ગમ નહી ને ફેર ચોરાશી પાઇ. ૩
કોઈ જોગ જપ તપ ધ્યાન અરે કોઇ રામના પાયા
કોઇ તીર્થ વ્રત અસ્નાન કરી કરી બહોત ભુલાયા ૪
પરીબ્રહ્મ આતમ ચીંત્યા વીના તો તબ લગી જુઠી સેવ
જગો જચો કરતા ભમણુ તો કહાં મુરત કહાં દેવ ૫
કહે કબીર પરીબ્રહ્મપુરે જરકત જોત અખંડ
આંખ ફીરકે હે ઘાટપર તુંમ નીશદીન ખોજો એ પંડય ૬

—શબ્દ—

ચલો ચલો હંસા વોહી દેશ જહાં તેરા પીયા વશે—ટેક.
નવદશ મુલ દસોદીશ ખુલે સુરત ગગન ચઢાવે
અટે અટારી સુરત સમારે બહુરી ન ભવજલ આવે
જગમગ જ્યોત અધરમે જલકે જીનીરાગ સુના

મધુર મધુર અનહદ ધુન બાજે પ્રેમ અમૃત જર લાવે
ઠાડી મુકતી ભરે જહાં પાણી લક્ષ્મી જાડુ લાવે
અષ્ટ સીધી ઠાડી કરજોરે બ્રહ્મા વેદ સુનાવે
જગમેં ગુરૂ બહોત ફાંસી લાગ ભુઝાવે
કહે કબીર એસી ગુરૂ પુરા જો કંથકો આન મીલાવે

—૨૦૯—

તેહી સહેવકો લાગહુ સાથા, દુઈ દુખ મેટીકે હોઉસા નાથા
દશરથ કુલ અવતરી નહિ આયા નહિ લંકાકે રામ સતાયા
નહી દેવકીકે ગભંહી આયા નહી જસોદા ગોદ ખેલાયા.
પૃથ્વી રવનધવનનહીકરીઆ, પાતાલ પેઠી બલીનાહે છલીઆ
નહિ બલિરાજા સોકલ રાળી, નહિ હરણાકુસ આવ્ર વિદારી
વરાહ રૂપ ધરણી નહિં ધરીઆ, ક્ષત્રી મારી ન ક્ષત્રી નાહે કરીયા
નહિં ગોવરધન કર ગ્રહી ધરીઆ નહિં ગોવાલણુ સંગ
બન બન ફરીઆ.
દુવારામતી શરિર નહિ છોડયા, લે જગન નાથ
પીંડ નહિ ગાડા
ગંડુંકી શાળીગરામ નહિ કુલા મચ્છ કચ્છ હોઈ
નહિં જલ ડોલ્યા.

—સાખી—

કહહી કબીર પુકારી કે એ પંથે મત ભુલ,
જે રાખેગ અનુમાનકે, સો સ્થુલ નહિ અસ્થુલ

—શ્રી સત્યનામ—

શબ્દ

બાબુ એસા હે સંસાર તિહારા, ઇહઇ કલીબ્યો હારા હે અબ
અનુખ સહત પ્રતિદીનકા, નહિં ન રહનિ હમારા.
સુમતી સોહાય સબે કોઇ જાનો, દયા તત્વ ન બુજે
નિર્જીવ આગે સજીવ થાપે લોચન કિછઉ ન સુઝે,
તજી અમૃત વિષ કાહેક અચવે, ગાંઠી બાંધીની ખોટા
ચોર ન દીન્હા પાટ સીંઘાસન, સાહુનસે ભી મોટા
કહહિ કબીર જુઠે મિલી જુઠા, ઠગહી ઠગ વ્યોહારા,
તીની લોક ભરપુરી રહા હે, નાહી હે પતીયારા.

—સતનામ કબીર—

ફીર તું યાદ કરેગા બે, મંનમેં બહોત ઝુરેગા બે
કાલ બડા વીકરાલ જગતમેં, આવે જે સાથ બેના
ઇસ ખાતર કુચ ઉપાય યારો, નામ હરિકા જપના ૧
કહુ તોરે દોલતકા ડીમાક, કહુ તોર જુવાનીકા,
ઈતની મગરૂરી મત કર યારો કાલ મારેગા ધકકા. ૨
સાધુ સંતકુ નહી છેડના નમ કર રહેના બચ્ચા
કાલકે મુખમેં ચબકે જાયગા કકડી સરીખા કચ્ચા ૩
નહી તેરસાં શાન્તિ ભાન્તિ નહી પ્રેમકી કોલી
કહે કબીર સુનો ભાઇ સાધુ, તેરી અકલ હો ગઈ બીલી ૪

—ભજન ૨.—

મુકિત જાકી દાસી સાહેબ અવીનાશી
શંકર જીનકા ધ્યાન ધરત સો નીરંજન કરત ખવાસી
શેષ સહસ્ત્ર મુખ જાપ જપત હે ઓની પાર નહિ પાવે
બ્રમાસે બ્રહ્મચારી કહીએ મુનીવર શહસ અઠાસી
ચાર દેવમાં ભરમી ભરમીને ખોજી ખોજી થક જાવે
ઓહકારમેં ભરમત ડાલે વિસ્નુ રહે ઉદાસા
નામ પદારથ હાથ ના આવે પડે કાલકી ફાંસી
પરમ પુરૂષ આ હંશ વીદેહી પરમધામકે વાસી
કહેત કબીર સુનો ભાઇ સાધુ અમર લોકકે વાસી

—શબ્દ—

પીલે પ્યાલા હોજા મતવાલા પ્યાલા પ્રેમસાહેબ રશકારે
પાપ પુન્ય દોઉ ભોગ ન આએ કવન તેરા અરૂતુ કીસકારે
જોદમ જીવો નામ ગુણ ગવો ધન જોબન સ્વપ્ના ઝલકારે
બાલાપન હસી ખેલાં ગમાયે તરુન ભએ નારી વશકારે
વૃદ્ધ ભયો તંન વાયુને ઘેરયો ખાટ પડયો મારે ચસકારે
નાભી કમલમે હે કસ્તુરી કેસે ભરમ મીટે પશુકારે
બીન સતગુરૂ ઇતના દુઃખ પાયા જેસે ભટક મુવા મીરગારે
લખ ચોરાસી ઉભર ન ચાહો છોડો કામીની ચશકારે
કહેત કબીર સુનો ભાઇ સાધુ નખશીખ રૂપ ભરયા બીઅકારે

—શબ્દ—

ચલો સંતો જઈએજી જહાં પુરૂષ દરબાર,
જીનસે કીયાહે કોલકરાર—ટેક.

પાંચ પચીસકી છાંડો આશા, ઓડાલે કર્મોકી ફાંસા
છ છતીસકી છોડો સાથી, ઓડા લે ભરમોકી પાતી. ૧
કર્મ ભર્મ સબ મેટકે ઇન્સે હો રહો ન્યાર,
સુરતી સુધારકે સંગ ચલે, તો દેખો પુરૂષ દીદાર ૨
મહંતાર વીહંગમ દોરી તહાં નીરંજન લેવે ગેરી,
ઉનસે તો ગુરૂ પુછ બતાવે, નુગરા હોય સો ગોથા ખાવે ૩
એક રાઇકે હજાર ઈછે, તીનસે કરો હજાર;
ઉનસે કોઇ જીના હોવે, મિલે પુરૂષ કિરતાર ૪
જ્યોતિ નીરંજન કળા અનુંપા વહાંસે મીરાજા લાગે ફીકાં
વચન સ્વામી ગુરૂ ગમ હોવે શબ્દ વીના કોઈ [illegible]પાવે
આગે કહું તો પડદા ફાટે ભુલ પડી અંધાર,
ક્ષર અક્ષર તો પાવે નહિ ઉનસે જે વહેન્યાર ૬
આત્મજ્ઞાન વીન છુટે ન ફેરી ફીર ચોરાસી લેવે ઘેરી
ક્યા સતનામી ક્યા દશનામી ગુરૂ વીના કોઇ [illegible]
નહિ [illegible] ૭
કહે કબીર ધર્મદાસ સે બોલી વચન [illegible] સાર
એહી નામસે કંઇએક તરગયે [illegible] અપાર ૮

શબ્દ.

રામ [illegible] ન્યારો ન્યારો

અનુજ લોક કહાં લગી બુઝે બુઝનહાર વિચારો ક.
કે તેહી રામચંદ્ર તપસી સે જીન્હે યહ જગ બીટ માયા
કે તેહી કાન ભયે મોરલીધર તીનભી અંતન પાયારે ૧
મચ્છ કચ્છ વ્યારાહ સ્વરૂપી વામન નામ ધરાયારે
કે તેહી બુધ નીકલંગી કહીયે તીન્હભી અંતના પાયારે ૨
કી તેહી સીધ સાધક સંન્યાશી જીન્હે વનવાસ વસાયા
કી તેહી મુંનીજન ગોરખ કહીયે તીન્હભી અંતન પાયા ૩
જાકીગતી બ્રહ્મા નહી જાણી શીવ સનકા દીકહારે
તાકે ગુણ નર કૈસે પૈઓ કહહી કબીર પુકારી ૪

સાખી ૪

તીન લોકમે આયકે સુદીન કાળકી આસ
એક અંધરે જગ ખાઈયા સબકા ભયા નીરાસ
નાથ મસંદર બાંચે નહી ગોરખ દત ઓવ્યાસ
કહહી કબીર પુકારીકે એ સબ પડે કાળકી ફાંસ
આપની અપની કરી ગયા લાગી ન કાહુકી સાથ
અપની કરી ગયે રાવણ અપણી દસરથ નાથ.
સાધુ જન તેહી જના જીનહે માન્યા વચન હમાર
આદિ અન્ત [illegible] પ્રસ્સ દેખહુ દ્રષ્ટી પસાર

—શબ્દ—

આપહુ છોડો મંન વીસ્તાર,
સોપદ ગાઈ જાય તે સતગતી પાર બ્રમ સો ન્યારા—

નહી મહાદેવ નહી મહમદ હરી હજરત કશ્યુ નહી.
આદમ બ્રમા નહી તબહોતે નહી ધુપ નહી સાંઇ, ૧
એંસી આસે પેગંબર નહી સહસ અઠયાસી મુની.
ચંદ્ર સુરય તારા ગણુ નાંહી મચ્છ કચ્છ નહીદુની. ૨
વેદ કીતેબ સુંમરતી નાંહી સંજમ નહી જાવન પરછાઇ,
બંગ નીવાજ કલમા નહી હોતે રામકુ નહી ખુદાઇ. ૩
આદી અંત્યમંન મધ્ય નહોતે આકાસ પવનને પાણી,
લખ ચોરાસી જીવજંત નહી સખી શબ્દ ન બાની ૪
કહહી કબીર સુણો અબધુ આગે કરંહા વીચારા
પુરણ બ્રમ કહીસે પ્રગટે ત્રીમ કીન્હ ઉપરાજા ૫

સતગુરૂને પત્ર લીખનેકી રીત.

સતનામ સીવશ્રી સુભસ્થાન બીરાંજમાન ચંદ્રસે સીતલ સુરયશે પ્રકાસ માન દયા કે સાગર ગ્યાંન કે આગળ અધમ ઉધારણ સંતકે હીતકારી. એંસે એંસે અનેક ઉપમા જોગ જેટલી ઉપમા જગતમેં વરણવી, ગયે રગ સંત સોસબ લાયક આપકો મયાદાસ કહંત.

શબ્દ મેરાહીરા. શ્રી સતનામ

મેરા હીરા હેરાયા કચરામે. મેરા હીરા હેરા ગયે કચરેમે કચરેમે જગજ ગડેમે ટેક.
કોઇ પુર્વ કોઈ પશ્ચિમ બતાવે કોઇ બતાવે પાણી પથરે મે ૧

પંડીત વેદ પુરાણ બતાવે ઉરજ રહે જગ જગરેમે.
સુરીનર મુની ઔર પીર ઓલીયા ભુલ્ય ગયે સબ નખરેમે.
ધરમદાસ ગુરૂ હીરા પાયે પરખ લીયે નીજ અંચલેમે.

રેખતા

ધન્ય ધન્ય કબીરકા ગ્યાન યારા પુસ્તક પુરાનકા પીરહૈ
જૈસે ફુલનસે અંતર કહાડ લીયા દહી દુધ કે ભીતર ગીવહેર
તારા નમે જૈસે ચંદ્રમા દેવતંનમે જૈસે સીવ હૈજી.
વેદ કીતેબ કાજી પંડીત રચ્યા કબીરકી કથની મેં જીવ હૈ

રેખતા

સતકે સબ્દસો ધરન આકાસહે સતકે શબ્દસો પવન પાણ
સતકે સબ્દસે ચંદ્ર ઔર સુરહે સતકે શબ્દસો વેદ વાણ
સતકે શબ્દસો ગુરૂ ઔસી રહે સત કે શબ્દસો પુરૂષ નાર
સતકે શબ્દસે સંસાર સુભ રહ્યા સતકે શબ્દકી સહન ન્યા
શતકી વાનકે સતકી પારક સતકા શબ્દ કોઇ સંતપા
કહહી કબીર દાસ સંતજન જોહરી લાખમેં નજર કોઇ એક આ

સાખી. શ્રી મયાદામ દામનકેદાસ.
એંસા સતગુરૂ હમ મીલ્યા, સુરત સીંધુ કે તીર.
સબ સંતન સીરતાજહે. સતગુરૂ અદલ કબીર,
અનંત કોટી બ્રમાંડમે, બંધી છોડ કહાય,
સોતો પુરૂષ કબીરહે, જનની જનીના માય.

ચોરાશી બંધન કાટે, કીની કલ્પ કબીર,
ભવન ચતુર્દશ લોક સબ, ટુટે યમ જંજીર. ૩
જલથલ પૃથવી ગગનમે, બાહેર ભીતર એક.
પુરણ બ્રમ કબીરહે, અવીગત પુરૂષ અલેક. ૪
ત્રીલોકકા રાજ્ય હે, બ્રમા વીશ્નુ મહેસ,
ઉંચાધામ કબીરકા, બાની ઓરહે બીદેસ, ૫
રામાનંદસે લક્ષગુરૂ. તારે સીશકે ભાવ,
ચેલોકી ગીણતી નહીં, પદમે રહે સમાય.. ૬
સત્ય આદી આદ કબીરહે; ચૌદ ભોવન વીશાલ,
હીરે મોતી બહુતહે કબીર લાલન શીરલાલ ૭
સત્ય એસા નીરમલ જ્ઞાનહે નીરમલ કરે શરીર
ઔર જ્ઞાન મેંડલીક સબૌ ચક્વે જ્ઞાન કબીર ૮
હીંદુ કે સતગુરૂ સહી મુસલમાનકે પીર
સત્યહી દોનું દીનમે અદલી નામ કબીર ૯
વાણી અરબો ખરબહે ગ્રંથો કોટી હજાર
કર્તા પુરૂષ કબીરહે નભે કીયા વીચાર ૧૦

ભજન.

જુઠો છે સંસાર સમજ મન જુઠો છે સંસાર ટેક.
સમજ બુજ નર ભજ સત નામ કે નહીં તો થસો ખુવાર
જુઠો છે.

રાજ પ્રજા બાદશા સહુ મેલી ચલ્યા પસાર,

જગત સગી કયાં લગી ત્યારે જ્યાં લગી શ્વાસ આધાર.
સમજ મન જુઠો છે સંસાર'

માતા પીતા કુટુંબ કબીલો એ.ર દુલ્હની ના,ર
માલ ખજાના ધર્યાં રહેગા સાથે ના આવે લગાર
સમજ મન જુઠો છે સંસાર

સંસાર સઘળો છે દુખનો દરીઓ કોપી રહયો છે કાળ.
સુખ સંપત નાસ્તીક પ્રાણી અંતે હોય ગીહાણુ,
સમજ મન જુઠો છે સંસાર.

સમજો તો ભાઇ ચેતો સંરા મનતુ હોજા હુંસીયાર
દાસ મયાના ગુરૂ સાહેબજી સત્ય નામ આધાર.
સમજ મન જુઠો છે સંસાર,

કવાલી

ધવાનુ ના થાંવાનુ કે: પ્રભાતે સુ થવાનુ છે.
ના જાણ્યું જાનકી નાથેઃ સવારે સુ થવાનું છે.
હતા કૌરવને પાંડવઃ જગતમાં મહાબળી યોદ્ધા,
ના જાણ્યું ભીસ્મ જેવાએઃ સવારે સુ થવાનુ છે.
રમ્યાં જુગટુ સઉ સાથેઃ વીભુતી સઉ ગયા હારી
ના જાણ્યુ ધર્મ જેવાએ શવારે શું થવાનું સે
સતી સલ્યા રૂપે અહલ્યાઃ જગતમાં વાત જાહેર છે
ન જાણ્યું જ્ઞાની ગૌતમેઃ સવારે સુ થવાનુ સે

ભજન.

રાગ ધોર

સાખી.

પૂર્વ ઉગે પ્રશ્ચીમ અથમે: હરીયા ભરતે કાળ
હાથુસે પર્વત તોડતે તેધરી ખચે કાળ.
શ્રી ૧। ન ૪

રાગ ધોર

ધન્ય ધન્ય સાહેબજી શ્રી સતગુરૂ જ્ઞાના જીને અમીક વખાણીએ
સત ગુરૂ જીવોના હીત કારિસો જ્ઞાન ધ્યાનના સુખકારી છો
અજર અખંડ સય ધારિ છો—ધન્ય—
ચારે જુગમાં ચારે નામ પ્રસીધ છે, સત જુગે સત સુકૃત
સમરથસે ત્રેત્રામાં મુનીંદરનામ ધરાયાસે —ધન્ય—
નામ માલીકના પ્રસીધ છે દુવા પુર નામ કરૂણા છે,
કળીજુગ સાહેબ કબીર સે —ધન્ય ધન્ય—
સઉ બ્રહ્માંડે ડંકા બાજ રહ્યા પોથી પુરાણુ સબ લીખરહયા
જગત જીવોજ પર કીધી દયા —ધન્ય—
સત્ય લોકના નીવાસી સે સતગુરૂ સત હમારાસો
દાષ અપાના સતગુરૂ સાભ્રથ સે —ધન્ય ધન્ય—

શ્રી ૧। નં. ૫

भजन.

राग धोळ

सुणु साहेबो साहेब कामोदर सत गुरुना गुण गाइये
वाला दयाना सागर छो ज्ञानीने ज्ञानना दाता सो
भव मडग सुखनी साता छो सुणु,
जग कर्ता जगतना देवा छे: स्मरणु सुखनी सेवा छो
मन लायक सतगुरु: पुरा सो -सुणु-
अमर लोक आस्थाना: सो राउ जीव परहीत कारि छो
दयाना सीधुं जगतना तारणु छो -सुणु-
सउ संत साधुमां समरथ छो सउ जगत जीवना पालन छो
कहे मथादास अजरमां अमर सो. -सुणु-

धोळ.

अहो गुरु देव भगतीना रसीयारे भगतीना रसीयारे
सत गुरु साहेबना चरणुमां वसीआ.
अहोगुरु देव भगतीना रसीयांरे
मन मान्य गुरु देव मळीआरे भव भकती कारणु देह धरीयारे
कुळ दीपक देह अवतरिआरे अहो गुरु देव भगतोनारसीआरे
शुभ गुणु सत्य जेनी वाणीरे सुमरणु करो सदा सतनामीरे
सत गुरु कीरपा अडोनीस जाणी. अहो गुरु (२)

ત નામ સત ગુરૂ સમરથસે સાહેબની ભકતી કરે તેને ધન્યરે

સત ગુરૂ દેવ દેવાં શ્રી દેવ. અહો ગુરૂ દેવ ભગતીના
આપ જગત જીવોના તારણુ છો ગુરૂ દામોદર અમારા સામૃથસો
કહે મથાદાસ રત્ન ચીતામણી છો. અહો ગુરૂ

સાખી.

રામ નામ બકો ભજે ભજે તનામ ન કોંઇ
એકવાર સતનામ ભજે તો જન્મ મરણુ ના હોઇ

શ્રી ૧।

ભજન કવાલી.

જુગો જુગો ભ્રમતા ભાઇઓ: હવે તો આંખ ઉઘાડોને
આત્મા ભુલ્યમાં ફસીયોઃ તેના તો દર્દ મીટાડોને,
ગુરૂ સમરથને પુછો જગતમાંઃ સંત મહાતમાઓને
ભવો ભવ ભટકતા પ્રાણીઃ સતનામને નેહ લગાડોને
સંત ગુરૂની સેવાઃ સુમરણુ પ્રેમ લગાવ્યો છે.
દેહ મનુસ્ય જન્મ નહી આવેઃ ફરી ફરી ઢીલ લગાવોને,
સાહેબ દામોદરને ચરણેઃ સતનામ પ્રેમે ભજવાને.

શબ્દ—સાખી

નાનક-નાથા હોરહેઃ જેશી નાની દુબ.
આસ પાસ સબ સુકજાવેઃ દુબ રહી ખુબ ખુબ.
વાણી ખરબ ખર બડેઃ ગ્રંથો કોટી હજાર:

કરતા પુરૂષ કબીરહેઃ નાભે કીયા વીચાર.
સાત દ્વીપ નવ ખંડમેઃ ગુરૂસે બડા નહી કોઈ.
કરના હે.યસો કરી શકે ગુરૂ કરેસો હોઇ.

ભજન.

આસરો એક તમારો ગુરૂજીઃ આસરો એક તમારો,
કાળ હું પદ મારા દુર કરો ગુરૂજીઃ મોહ માયાને
વારો ગુરૂજી.
મુજ બાલક પર દયા કરી ગુરૂજીઃ દરસન દેઇ ઉગારો,
તુમ વીના સગુ નથી ગુરૂજીઃ ગાંડો ઘેલો પણ તમારો ગુરૂજી
જગત જાળનો પાર ન આવેઃ જેથી આવ્યો શરણુ તમારૂં,
રતન ચીંત્તામણી ગુરૂજી તમો છોઃ ભવ જલ પાર
ઉતારો ગુરૂજી.
દયા કરી દાસ ઉપરે ગુરૂજીઃ મન મારા ને મારો,
જન્મ મરણની ત્રાસ ગુરૂજી સર્વે સંકટથી નીવારો ગુરૂજી
તન મન ધન સર્વે ગુરૂ ચરણુમાંઃ સુપયાં સર્વે હમારો,
ગુરૂ દામોદરના ચરણુ કમળમાંઃ ભાણે મયાદાસ
તમારો ગુરૂજી.

ભજન.

કાનુડા તારી કામનકરનારી એ રાગ.

લાગી મને ભકતીસે તાળી, જગતમે એ તારણુ વાલી ટેક
મંન [illegible] વાણી વડે, કષ્ટ હરનારી જગતમે

સત્ય વશ થઇ સતગુરૂને, સુમરતં લાગે સુખકારી.
ગ્યાન ધ્યાન સતનામમે મન સદા મંગલકારી જગતમે
રત્ન ચીંતામણી ભકતી જગતમે, શીખ લેજો નરનારી.
જપી લ્યો સત્યનામ ગુરૂસે, સાહેબ કબીર સત્યધારી,
દામોદર ગુરૂ મને સામરથ મલીઆ, દાસ મયો સુખકારી
જગતમે તુતારણવાલી

હે ભાઇઓ કાળ કોઇને છોડતો નથી.

અત્યારે આપણા આયુશ્ય અલ્પ છે, પણ સતજુગ સમયે હજારો, વર્ષના આયુષય વાલાને પણ કાળે છોડયા નથી.

પૂર્વ ઉગે પશ્ચીમ આથમે, દરીઆ કરતે ફાળ,
હાથસે પર્વત તોડતા, તેધરી ખાયો કાળ.

માટે હે ભાઇઓ આતમ ભાઇઓ, માટે સત્ય પુરુષ શ્રી સત્ય નામની ભકતી કરવાનું. તમને અમને સતગુરૂ, બતાવે છે જે આપણા કારણ માટે સતગુરૂ આપણો. ભલા માટે આપણા કલ્યાણ આપણા દેહના આત્માના સવારથ માટે સત નામનું સુમરણ કરવાનું બતાવે છે,

ભજન

હજુ ના ચેત્યો ગમાર મુરખ મનઃ હજુ ના ચેત્યો
ગમારજી,
સત્ય નામથી સુંમરણના કીધુઃ સત્ય ના કરે વીચારજી.

માયા જાળમાં ભુલી ગયો છેઃ ગુરૂ બીન નહી નીસતાર
૧ મુરખ

જાગય તું મોહ નીંદથીઃ તારે માથે તાકે કાળજી.
નહી ચેતે તો હેરાન કરસેઃ હવે તો આંખ ઉઘાડ, ૨.

ભજય એક સત્ય નામનેઃ ભગ્ની આધીન નાથજી
સાહેબ કબીર સચા સામ્રથઃ નોંધારાના આધાર, ૪

જગ્ત તારણ સચગુરૂ મલીયાઃ સતનામ મુખ ઉચારજી.
ગુરૂ દામોદર સામરથ હમારેઃ ભણે મયાશાકદાસ ૫

સાખી

હમકો પક્ષ પાત નહી રાખી, સબ જીવો કે હીતકી ભાંખી.
નજર ફીર કર દેખો ભાઇઓ લખ્યાલેખ નહી
મીટનેકા ટેક.

પાંચ પાંડવ વનમે ચાલ્યા કસ્ટ દીલપર બહુ ધરતા
ધરમી ધર્મ ઈન્મે મહાબલી અર્જુન લખ્યા લેખ

કૌરવ છત્ર પતી રાજા દુરીઓધન કરણ સરીખા બલવંતા
રણ ભોમીમાં સબહી હરાયા લખા લેખ

મહા ગરવી રાવણ રાજા, ઇંદ્રગેર ભરતા પાણી,
રાજ ગયું દસ-મુખ છેદાયા લખા લેખ

રામ લક્ષ્મણ વનમે ચાલયા ચૌદ વર્ષ રહ્યા વનવાસી,
સીતા હરણ ઔર દશરથમરણ લખા લેખ નહી

દેવ કસ્ટ સહ્યા જગતમે ફીરતા નહી કોઇ મનુસ્યકા
ગુરૂ પ્રતાપે ભણે મયાદાસ લખ્યાલેખ નહી મીટનેકા

સાખી

કર્મ કરીમાં લખી રહયા અબ લીખનેકાનહી
માશા વધેન તલ ગટે જો સીર પટકો કોઈ,

ભજન ચેતામણી અંગ.

હે જીવ આપળ ફેર નહી આવે ભવ મનુસ્ય જન્મનો હાવ
હેજીવ

લખ ચોરાશી ફરીને આવ્યો ભવમનુંસ્ય જન્મનો હાવ
રત્ન ચીંતામણી મલ્યો છે જન્મ મતભુલે મુઢગમાર. હેજીવ
ગુરૂ કરી લ્યે ગુંણના સાગર જ્ઞાન સાગર અપાર
સમજ મંન સેવો સતગુરૂને પળપળ નામ ઉચ્ચાર હેજીવ
સતનામ સતગુરૂએ બતાવ્યું જેથી ઉતરીયે ભવપાર
ચેતી લનાવ્ય તારા ચીતમાં ચટકી અમુલ્ય અવસર જાય.
ગઈ પળ પાસી ફેર નહી આવે મંન કરલે સત્ય વીચાર
હેજીવ

ગુરૂચરણમાં ભણે મથાદાસ સત્ય નામ નીવાસ. હેજીવ
ગુરૂ ગણુા સંસારમે સેવક સકલો જાન.
કોઈ ગુરૂદેવ વંદીએ બતાવે પદ નીરબાન.
ગુરૂ બતાવે સીસ્યકુ, સીસ્યને કહે ગુંને સુજ્ય.
અરસ પરસ કે ભેલસે, ભઇ અગમ કીસ્સુ જય.

ગુરૂ અને શિષ્યનો સંવાદ,

સીસ્ય—હો ગુરૂ દેવ મને દયા કરી અગમ ગમકી સુધી બતાવે જેથી આ ભવસાગરથી પાર ઉતરીએ.

ગુરૂ—હે સીસ્ય અગમની સુજ ગણી અવતારોની ભકતી સંત સાધુની સેવા કરેલી હોય તેને. તે પદની ગમ. પડસે જેને દ૯, વૈરાગ સાંન્તી સૈત, અવીહારી જેને સુઃખ અને દુઃખ એકજ સરખા જેને હરખ અરૂ, સોક, એક સરખાં જેને સદાય આનંદ ભરયુ જેનું મંન હોય છે.

શીસ્ય—હે ગુરૂ સામરથ કૃપા કરીને મને સત્યનો મારગ બતાવો કે જેથી આ ભવસાગરના ભટકવાના ફેરા મટી હંસ ગતી શ્રી સત્ય પુરૂષ જે અમર લોક વાસી થઇ સદા સતનામ જપ્યા કરીએ.

ગુરૂ—હે બચવું સહેલુ નથી કે જે કોઇ બચી શકે કે આ ભવસાગરના રાજાધમં. રાય કે જે નીરંજન છે તે અનેક પ્રકારથી જીવોને બંધનની ધરમોની જાળે કે અનેક ધર્મો અનેક પંથો કહાડી ગુરૂવા લોકો આગળ સત્ય નામ સુધી વધવા પામે નહી તેવી જાળ ફેલાઇ છે ધર્મોની જાળ.

દશ અવતાર ઈશ્વરી માયા, ઇસમે જગ ભરમાયા.
કહે કબીર કોઇ ઉગરે જે સત ગુરૂ સરણે આવ્યા.

સીસ્ય—હે ગુરૂદેવ મારા કીરપા કરી. આપણા ચરણમાં રાખી મને આપ સત્ય પંથ સત્ય પુરૂષના દરસન કરાવો જેથી મારો આત્માનો ઉદ્ધાર થાય.

ગુરૂ—હે સીસ્ય તમારો જનમ મરણનો છેડો આવી ગયો છે, તમારી ભકતી વડે તમારૂ પાપ કર્મોનું બીજ સર્વે વીકારો નાસ વાન થઇ ગયા છે. આ ભવસાગર થી પાર ઉતરી સત્ય લોક વાસી થસો [illegible] દગુરૂ દેવકીજે

સાખી

કળીમેં જીવન અલ્પ હે વેગે કરો સંભાગ,

જપ તપ સાધન કરનુનાબને કેવળનામ આધાર

સાહેબ કબીર સાખી

મન મરે માયા મરે, મરમર જાત શરીર

આશા ત્રસના નામરે, [illegible] કહે કબીર.

મન જાયતો જાને દો' મત જાને દો શરીર

બીન ચીલે ચઢાઇ કામકી, કયુલગે ગોતીર

મન ગયા તો કયરહ્યા રહ્યા મનકા મંદગર.

મન મેંદગર દોનુ ચકરે બુરી તે નીરધાર,

કાયાસો કારજ કરે સકલ કામકી રીત.

એ સબ ભ્રાંતી મત કરો સત ગુરૂસે પ્રતીત,

ભજન.

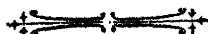
વાંસલડા વારે આવોરે ભૂદ્યો મારી આગતારેજી-ટેક,

અરજી મારી સુણજો દીન દયાલ વાસલડાવારે.

આવોરે ભૂલ્યો મારી માગતારેજી.

કરૂણા સાગર વાલા કૃપાળુનાથ, ટેક.

હોહયલી વખતના સાચા એક સત નામસોજી,
વાલા અમારી વેગે કરી હયો સંભાર ભુલ્યો.
અમારાને અત્રગુંણુરે ગુરૂજીના ગુણ ગણુારેજી,
દાસની વારે દયા કરીને પધાર જયોરે
સેવક પીડાયે તેને તે તો તમોને છે લાજ ભુલ્યો.
ભરૂસો તમારોરે સત ગુરૂ સત નામ નોરે જી,
વેગે વાલા કરિ હયો ભકતોની સાયરે;
મ રા તનની તપત બુજાવો સત ગુરૂરે જીવન હોજી ભુલ્યો
વાલા અમને અમૃત રસ આપ પાવો.
ભવસાગરથી કિનારો રે આપના દાસનેરે જી,
ગુરૂજી અ પના ગુણ અકોનીસ ગાઉં જી. વાલીડા વેગે
જેથી પામ્યો સત્ય પદ નીરધાર નામ ઠામ.
ગુરૂ દામોદર અમને સમ્રથ મળ્યારે જી
ગુરૂ પ્રતાપે અરજી ગાવે મયાદાસ, વાલીડા વેગે આવો,

ગ્રંથ તત્વ નામ સત્ય કબીર

શ્રી ૧।   નં ૧

વાંચો વાંચો   વાંચો વાંચો

શ્રી સત્ય નામ

શ્રી સત્ય ઉપદેશ ગ્રંથ ચીતા મણી મારા વહાલા ભાઈઓ બુડતા આત્માને તારો ઘણા કાળથી આવેલો આત્મા કયાંથી આવ્યો તે ભૂલવણીમાં પડી ગએલા આત્માને સુધ મારગે નીર વીકારી કરો.

સાખા.

જ્ઞાન સમો કોઈ ધન નહી. સમતા સમો નહી સુખ.
જીવત સમો આશ્યા નહી, લોભ સમો નહી દુખ.

સાખી.

કથા સાંભળી ફુટયા કાન તોયે ન આવ્યું બ્રમ જ્ઞાન,
સંસારનુ મુકી દો ભાન ત્યારે મળસે આતમ જ્ઞાન.

સાખી.

કહે ત કબીર કમાલકુ દો અક્ષર શીખલે,
કર સાહેબકી બંદગી ભૂખેકું કુછ દે,

આ દાસ અલ્પ બુદ્ધી મુજબ લખે છે, સર્વ. આત્મા

આઇઓ આ દાસ ઉપર મહેરબાની કરીવાંચવા માટે તસ્દી

લેસો તમને ઘણો જ્ઞાન મારગની સમજણ પડશે ખરા મા

રગ જણાસે થોડા ટુંક સાર લખું છું, ખુદા માલીક રામ

હરિ પ્રભુ પરમેશ્વર માતા મહાદેવ એવી રીતે સર્વ દેવને

જુદા જુ જુદા મતને લઇને જો જેમ ગુરુ બતાવે તેમ

સીસ્ય ચાલે ગુરુ મારગ જાણે તેટલો બતાવે. મારગનો છેડો

ક્યાં સુધી છે તેની ખરી હકીકત જાણવા વાલા જેને અમર

નામ સત્ય પુરુષ આદી નામ આદી પુરુષ સત્ય લોક વાસી

જેનુ સર્વ બ્રહ્માંડના રાજા ઈશ એકજ છે જેમની ઇચ્છા

થી એક પુરુષ નીરંજન પ્રગટ કર્યા તે પુરુષ ચોસટ જુગ

સતય પુરૂષની સેવા કરી ઇચ્છા રુપી નારિ મેળવી જેને સકતી

નામે તથા ચૌદ બ્રહ્માંડ પ્રગટ કરવાનુ સાધન મલ્યું. નીરંજન

સકતી મલી ત્રણ દેવ પ્રગટ થયા તેમનાં નામ તથા કામ

[illegible] તેમને ઉતન કરવાનું વીસ્નુને પાલન કરવાનું મહાદેવને

સં[illegible] કરવાનું નીરંજન ધર્મરાજાને કાયદા સુપ્યા સકતીએ

[illegible]ી બનાવી બ્રહ્માને સાયત્રી સુપી વિસ્નુને લક્ષ્મી શિવજી

ને પાર્વતી તેવી સર્વ બાઞતો કબીર સાહેબના પુસ્તકમાં

[illegible]ેલી છે તે વાંચીને વાકેફ થાઓ હસ અવતાર ઇશ્વરી

[illegible] જગ ભરમાયે કોઈ નહી કીયા વીચારા જેને

કીયા [illegible] તયો ભવ પાર.

સર્વ સમજુ આત્મા ભાઈઓને વીન્તી છે કે એક ભજનાવળી સત્ય પ્રકાસ પુસ્તક રચી પ્રસીદ્ધ કર્યું તે છપાવવાનું છે, પ્રત એક હજાર છે આવતી પહેલી તેની કીમત રુપીઆ ૧ રાખી છે પહેલેથી ગ્રાહક થનારને પુસ્તક ૧૦૦) ખરીદનારને રુપીઆ ૮૦) અંકે એ શી લેવામાં આવશે આ પુસ્તકમાં સર્વ સત્ય વાણી લખી છે મથાચંદ ગુરુ દમોદર સાહેબના ચરણમાં લાગો દાસ મથાચંદ પુરસોતમ આ પુસ્તક મલવાનુ ઠેકાણું:—

મુકામ પેઠમલી } તાલુકે [illegible]પુર

પ્રાંત કડી કબીર સાહેબના મંદીર.

બીજું ઠેકાણું અમદાવાદ રીચીરોડ પુસ્તકવાલાને ત્યાં તમામ જગાએ મલેશે

રામચંદ્ર ઇશ્વરે દશરથ રાજાને ત્યાં તેમનો જન્મ તે રામચંદ્રને સૌ રામ રામ કરી ભજે છે. પણ રામ નામ ઘણા કાળથીજ છે તે નામ શ્રી સત્યનામ

દસ અવતાર ઇસ્વરી માયા તામે જગ ભરમાયા.

કહે કબીર જે સત્ય ઉપાસી સોઈ સતગુરૂ શરણમે આયા ભજીને જગત પાર ઉતર્યું સત ગુરૂ મલ્યા તેથી આ સંસાર માંથી મુક્ત થયા.

આમીનકી અરજ

ગઢ બાંધુ એક આમીન વીંનવે કબ સતગુરૂ મોરે આવં-
હો ટેક.

જબ સતગુરૂ ગઢ બાંધુમે આયે. સખીયો મંગલ ગાવંહો ૧
જબ સતગુરૂ મોરે પોરમાં આવં આમીન કળસ ભરાવહો ૨
જબ સતગુરુ મોરે આંગણે આવં મોતીઆંના ચાંક પુરાવુહો ૩
જબ સતગુરૂ મોરે મહેલમં આવં કનક ભંડર લુંટાવુહો ૪
ચરણુ પખારી ચરણાંમ્રત લીના. લઇ પલંગ બેઠાવુહો ૫
પાન સોપારી નાળીયેર કેળાં આમીન ભેટ ચડાવેહો ૬
ચાર ખુંટ ચોકા પુરયા બીચ ધરયા પન વારાહો. ૭
કરી આરતી સનમુખ ઠાડી ચરણુ ટેક શીરનામી હો ૮
કહે કબીર સુગુ ધરમની આમીન લે લો મુકતી પરવાના હો૯
લીખી પરવાના સતગુરૂ દીના અજર અમર કરદીના હો ૧૦

શબ્દ

સાહેબ જગમાં આયે તુમ દેખોને લોકો સાહેબ જગમાં
આયે ટેક

માત તાત ઉન્કો નાહી ગરભવાસ નહી આયે.
સબ્દ સ્વરૂપી દેહ ધર આયે બંધી છોડ કહાયે સાહેબ ૧
રામાનંદ ગુરૂ ઉન્હુને કીના કાશામેદાસ કહ યે
ગુપત ભકતી પ્રગટ ઉનકીના અવીચલ પથ ચલાયે સાહેબ ૨
વાટે ચાર ઘાટે નાદ સારહે સુત પંડીતનીજ સેના
ખટ દરસન મીલી ચરચા બોજયા કોઇએના મનચીન.સાહેબ૩

હીદુ મુસલમાન રહે કાશીમે ઉનકુ જ્ઞાન ચેતાયે
વો નર પાપી કેસે તરહી ઉનકુભી પાર લગાયે સાહેબ ૪
સત્ત છાપ સુકરીત મુખબાના પ્રગટ આયસુનાયે
સાહેબ કબીર આદકે અદલી અદલ નીસાન બજાયે સાહેબ ૫

ગુરૂ દામોદર સાહેબજીકી દયાસોલીખયતે

૧ સુન્ય મરે અજંપામરે અનહદ બીમરજાય
સુરત નુરત દોઉ મરે તબ જીવ કહાં સમાય
૨ સુંન્ય મરે અજંપા મરે અનહદબી મર જાય
સુરત સમાવે શબ્દમે તાકોકાલ ન ખાય,

ભજન.

ભરોંસે અનુભવ કે માંહી ભુલે.
મુકતી કે ફીરે જ્ઞાન કે ફીરે જ્ઞાન કે પુલે, ટેક ભરોંસે
કર્તો કાલ નહી પહીચાના ઝેર કીયા જગ સબહી
અંતકાલ કોઇ કામન આવે પછ તઇઓ તબસબહી ભરોંસે ૧
ત્રીકુટી ધ્યાન ધરે યોગી સબ ઉનસુની તાળી લાવે
અજંપા જપે સુન્ય મન રાખે અંત કોઇ નહી પાવે ભરોંસે ૨
નીત ઉઠી જ્ઞાન કરે ચરચા સબ કથનીમાં લપટાને
નીરગુન શીરગુન દોનુ પોખા મુલ ભેદનહીજાને ભરોંસે ૩
ઓહંગ સોહંગ મહાકાલ હે સ્સ્તેજ રહેસોઇ
નીસદીન નામ નીરંજન સુમરેલો જીવ મુકતી ન હોઇભરોંસે ૪
આગેમોજ કરો ભાઇ સંતો વાણી મુળ લખુ મેરી

ચેહે કાલ સદા દુખ દાઇ અંત લેવેગા ઘેરી   જારાંસે ૫
કહે કબીર કહાકર ભાખુ જીંહા કહો ન જાઈ
અપરંપાર હૈ પારા સબસેન્યારા રહાઇ   જારાંસે ૬

થાર રાતગુરૂ

આજ મેરે સતગુરૂ આયે મીજબાન.
તંનમંનધન જીવ કરૂ ખુરબાન ટેક.
ચંદન ગસી ગસી આંગણાં લીંપાઉ
ગજમોતીકા ચાંક પુરાઉ ૧
પ્રેમકા પલંગમેં લીયાકે બીસાઇ
ચરણ પખારી ચરણાંમ્રત પાય ૨
ભાવ સહીત ભોજન પ્રસાદ,
તુરત બનાઉ કરયુ લાગે ન વાર ૩
પ્રેમકી પટડી સુરત લાગી દોર
આજમોરે સતગુરૂ જુલંત હીંડોર ૪
કહા કહું કરયુ બરણી ન જાય
તીન લોક પાસંગમાં જાય ૫
ધર્મદાસ આમંન સમજાય
ભકતી કરો તુંમ સુરત લગાય ૬
કહે કબીર સુણો ધર્મદાસ,
કેવળ નામ રખો વીશ્વાસ ૭
કેવળ નામ જપો વીશ્વાસ ૭

મંગળ

સબહી મીલ્યો સંસાર ભવંર ઉડી જાયગો.
તેરી ભક્તિ વિના સાહેબ જન્મ પછતાયગો
કહાંસે આયો જીવ કહાં ચલ જાયગો
જીવને કરી લ્યો પીછાન મુરે કહાં પાયગો
સત્ત લોગરો આયો જીવ ત્રીગુણુ મેં સમાયલો
ભૂલી ગયો વા દેશ માયા મેંહ લપટ યગો
નહી તેરો ગાંવન ઠાંવ નહી પુર પાટના
સબહી બટઉઆ લોગ નહિ કૂછ આપના
સાહેબ કબીરજી કો મંગલ હંસાઓ ગાવહી
હંસ ઓ ચલે સતલોગ બહાર નહિ આવહી

શબ્દ

ઈશ બોલતાકુ યાદ કરો જીસકા ઈલાહી નુ રહે   ટેક
જીન પીંડ પ્રાણુ સમારીયા સોહ બ્રહામે હજુર હે
ગજરાજ દુવારે ઝુલતા સોતો રાજહાજ હુરહે   ૧
કાજી પંડિત વેદ પઢ કરતે ફીરે મગરરમેં
મુરશીદ શબ્દ ચેત્યા નહી સોહીતો ગફલત કુરહે   ૨
કહે કબીર ઘટચેતલે તેરેમે તેરા નુરહે
નુરપર જહુર દરસે તબ સાહેબ ભરપુરહે   ૩

શબ્દ

મત બાંધો પોટરીઆ અપજશકી ટેક.
જબ જમરાજા લેનેકુ આવે નીકાસે મારી તોરીનસો
નસકી ૧
જો સતગુરુકા ધ્યાન લગાવે મીટે ચોરાશી માનુસ્યકી ૨
હોયનીરમલ પરમ પદ પાવે ફાશી કટી જાય શહાતીનકી.
કહે કબીર સુણો ભાઇ સાધુ અમરીત રસ પીયો રતરસકી

જ્ઞાન ગરબો.

કે ગરબો જ્ઞાન તણો ગાઇયે, સતગુરૂ શરણે જઇ
રહીયે પરમ પદ પોતાનું લઇયે ટેક.
કે કારતકે કઠણ હૈઉમારૂં ગુરૂ ગંમ જ્ઞાન થકી ગાળ્યું,
કે ટળ્યું મારે અંતર અંધારૂં ૧.
કે માગશરે મોહમાયા મેલી કર્મ સુકે દીધાંરે ઠેલી
કે બની હું તો સતગુરૂની ચેલી ૨.
કે પોષે પડદા સઉ તુટયા રૂદેન સંસ્ય સઉ છુટયા
કે ટાંકા હવે તરસણના તુટયા ૩.
કે માહે તો મંન મારૂં મલીયુ અખંડ એક આતમ શુભરીયુ
કે જેમ લુણ પાણીમાં ગળીયુ ૪
કે ફાગણે ફીકર બધી ભાગી, માયાની આફત અંધારી,
કે ગુરૂ એમને લીધો છે તારી ૫

કે ચઇતરે ચેતીને ચાલો, પડી મેલી માયાનુ લારૂ,
કે મલી હું તો મહા પદમાં મહાલુ ૬.
કે વઇશાખે તો વસંત ખીલીવાડી ઉજડ થઇ અવી
ધ્યાની જાડી,
અમરીત રસ ઉતરે છે હાહડી ૭.
કે જેઠે તો જુગતી બની સારી લાગી સત્યપુ.ષસે તારી
કે જોયુ મેં તો નજરેનીહારી ૮.
કે અશાડે તો સાચા ગુરૂ પાંમી દુઃખ ટ્ઉ જન્મ
મરણુ વામી
મલ્યા મને સતગુરૂ સત્યજ્ઞાની ૯.
શ્રાવણે સતસંગની એંલી, બની હું તો જ્ઞાન ગરવ ઘેલી,
કે આદીને અંતે થકી પહેલી ૧૦.
ભાદરવે તો ભભકી રહચો ભાનું, વાયુ મારે વીવેક
રૂપી વહાણુ,
ટળ્યુ મારે આણું ને પીયાણુ ૧૧
આશોચે તો અજરા અમ્રત પીધો પયાલો મારે
સતગુરૂ એ દીધો,
લાવો મેં તો ગુરૂ ગમનો લીધો ૧૨.
કાર્તીકે તો અનુભવથી રાચ્યો ગરબો શરીર તણો કાચો,
શબ્દ એક સતગુરૂનો સાચો ૧૩.
માતી કહે શીઆમણુ માની મલ્યા મને કાશીબર સ્વામી
ગાયો ઉર આનંદને આણી ૧૪.

મયાનાસે શીખામણ માની મલયા મને સાહેબજી ગુરૂસ્વામી
ગરબો ગાયો. ઉલટ મન આણી.

ગરબો રાગ પુનમની ચાંદની ખીલી

સરખી સાહેલીયો આવોને ગરબે ખેલીયેરે.
જેથી મલીયે આપણ સર્વ જીવનનો નાથ
કુળનું કામ લોકનાં લાજ, મરજાદા મેલીયેરે, ટેક.
કારતક માસે હું સખી, ગરબો લાદ્યો હાથ.
પુર્વ પુન્ય પ્રતાપથી, લાધ્યો સત સગાનો સાથ,
કે બીજો સંગ થતા હું જતી જમને હાથ સરખી.
માગશર માસે ઉપજે, બાહુ નરખનું સાલ,
ઉપજે તે વીણસે સહી કોઇ આજ કોઇ કાલ.
કે ના ઉપજે ના વીણસે, તે પર ધરીયે વહાલ સરખી.
પોષે પરાજ લાલને ગરબો અતી રસાલ,
દસ દરવાજા દસ સ્થરે. દીસે બોક જમાળ.
કે છઠે ખેલ રમે માંહી, તે નહી પ્રધકે બાળ સરખી
માહા મહીને માયા તણો, રચીયો ઠાઠ અપાર,
આગળથી અતી ગોપતો, પુતે નહી કાંઇ સાર
કે સારનો અનુભવ જેને, તે વસ્તુ તે તુજ, સરખી.
ફાગણ ફેરા બહુ ફરી, મીથ્યા માની મ્રવ,
[illegible]થી પીઉં પીછણું સ્વાનજ આવે સરવ.

કે નફાની આગળ ન કર્યો, ખાદય તણો તપાસ
સરખી.

માટે અંતર ચીતમાં ચેતો સઉ સખી આજ,
આવે ભેટો સતગુર, હેવે રમત બતાય.
કે ભીખ માગે નહી બનીયા, રંક હતા તે શાય સરખી.
વઇશાગે વૈદ ગુરૂ મળ્યા; ધનવંતજ સમાન,
ગોરી જ્ઞાન તણી ગળી. ગયો રોગ દેહા અભીમાન.
કે રોગ જાતામાં હું તો, સમજી ગુરૂની સાન સરખી.
જેઠ ભાગ્ય જે જેઠ જે. સેસ્ટથી વળી સેશટ;
ભાગ મળ્યો મુજ, ભાગ્યનો આડતીયા સત્યનામ.
કે માલ ભર્યો તેનો કોઇ દીવસે ના થાય નાશ સરખી.
અષાડે આનંદ હું સખી, પરમુખ કહ્યા નહી જાય.
મુંગા પાવે સ્વાદકુ, સમજ સમજ મું શકાય,
કે સ્વાદ જાણે જેને હોય ખરો ખરીયાનો સાથ સરખી.
શ્રાવણ સત્ય ગુ ભેટીયા, દીનો લક્ષ બતાય,
ઇંગલા પીંગલા સુખમણા, ત્રણે સંગાથ.
કે શ્વાશ સાયરમાં જ્યારે ઉઠે શબ્દની ઓટ સરખી.
ભાદરવો ભલો રસ ભર્યો દીશે અતી હરીયાળ,
લમન લેહેર જળ ઉપજે, આપ માંહી સમાય,
કે શમાતાનંજ સુખજે, આત્મ આનંદનું થાય સરખી.
આસો આત્મ એક છે, છે બીજ સંત સ્વરૂપ,

અક્ષ અવીનાસી એકહે. છે નીજ નામ અમુલ્ય
કે રાચે તેને જાણો સઉ સંત, ભકત સ્વરૂપ સરખી.
અધીકનો અનુભવ થકી, ગરબો ગાવા આશ.
અલ્પમતી આદર કર્યો, રચીયા બારે માસ,
કે ગુરૂ કાશીગર ચરણે, ગાવે મોતીદાસ સરખી.

શબ્દ.

જ્ઞાની ખોજ્ય ગગનસે ન્યારા તબ પાવે શબ્દકા દુવારા ટેક
ગગન ગેબ જબ પવના નહીતા નહીતા સકલ પસારા
ક્ષર અક્ષર જબ હુતીયા નહી તબ કહાં બેલનહારા ૧
પાણી પવન નહી જબ હેતે ધરતી આકાસને તારા
ચંદ્ર સુર્ય પ્રકાશ નહોતે તબકી સમજ વીચારા ૨
પાંચ તત્વ કાયા જબ નહી નહી કશો અવતારા.
સુરીનર મુંની કોઈ દેવહતે નહી નહી સંજ્યા નેમ આચારા ૩
સત્ય પુરૂષ જ્યાં હતે એકીલા સત્ય શબ્દ ટંકશારા.
કહે કબીર તેહી નામ સુંમરે ઉતર જાવે ભવપારા ૪

સાખી.

કુળ્ણુ સમીપે પોઢવો અળે હી મારે જાય
લોહા કુ પારસ મીલે કટ કેંધ વીસી ખાય ૧
હતે વિદેહી દેહ ધરી આયે કાયા કબીર કહાયે
[illegible] ૨

કબીર સાહેબનું જગતમાં પ્રગટ થવું

દુંદ ચોપાઈ

સત્ય પુરૂષ જબ વચન ઉચારા જ્ઞાની વેગે ભજો સંસારા
જબ દુખીત દેખી સંસારા [illegible] જાગી [illegible]

કબીર સાહેબને જગતમાં [illegible]

દુંદ સતાંત લીખને કે જેઠ સુદી પુન્ય [illegible]
કાશીમે રામાનંદ સ્વામી કાશીગે તેમના [illegible] સાહી
તે ઠોઠ તે તે સમય આકાશમાંથી તેજ [illegible] તે
સરવેને નજરે પડયો આ [illegible] ની તેજનો ગોળો [illegible]
પર આવતાં દેખી ચેલાઓ [illegible] આ
અજાયબ દેખાવ તે શું જણાણા [illegible] કહ્યું તમને થોડા
દીવસમાં સમજણ પડશે, તે તેજ ગોળો કાશી [illegible]
તળાવ કમળના પતા ઉપર બાળક [illegible] આવ્યા [illegible]
વખત નીરૂ અને નીમા એ [illegible] આવે છે તે બાળકને
પોતાને ઘેર લઈ ગયાં ત્યાં બાળક દુધ પણ પીતા નથી તે
બાળકનું નામ પાડવા માટે તેમને કાજી મુલ્લા સરવેને
બોલાવી પુરાણોમાં જુવે તો તેમનું નામ કબીર એવું લખેલું
આવ્યું બાળકને દુધ પાવા માટે ઘણા પ્રયંત કરે છે પણ
દુધ પીતા નથી કહે છે કે મારૂ નામ કબીર પોતે કહે છે,
[illegible] ના [illegible] બે દુધ [illegible]

પાંચ દીવસની બાસરી લાવી તેનુ દુધ નીકલ્યુ તે દુધ તે-
અને પીધુ એવી બહુ લીલા કરી છે, રામાનંદ સ્વામીને
જ્ઞાન ઉપદેશ કર્યો બાદશાહને બહુ પરચા આપ્યા છે. બહુ
બહુ લીલા સ્વામીએ કરી ગગનેર શરીર છોડી બાંધુ ગઢ
પ્રગટ થઇ બરમહારાજને [illegible] બરગકાસને. ચ્યાલીસ પેઢી
સુધી [illegible] લાગી બધુ જ્ઞાન આપી પોતે ઘણા જીવોને લઇ
સત્યલોક પધાર્યા.

મારી વીનંતી સુણો શ્રી આજ સતગુરૂ દીનદયાળાનાથ—ટેક.
તમોને સંભારૂં સાંજ ને [illegible] પ્યારા દરશન દયો ગુરૂરાજ;
હરીજન સહુને આપની આશા અમો તમારા દાસ ૧
આપ પધારો વાલા દામોદારે અમે તમારા બાળ,
રોઝ કરોઝ [illegible] ગુરૂજી બાળકને રખું લાજ
ભવસાગર એક ધારા બહુતકે આપ બેઠ નીરધાર,
દાસ તમારો દુખે નહીં કોઈ દુ:ખની હવો છો સંભાર. ૩
બાળક અમે કશું જાણું નહીંને આપસો બાપુનહાર,
આપ જપુ અમે અમર પુરૂષના સત્યનામ આધાર. ૪
ગુરૂ દામોદર સાહેબ ચરણ કમળમાં, વીનંતિ કરે મોતીજ દાસ,
દાસ ભવાની આજ ગુરૂજી સતગુરૂ ગુણ ભંડાર. ૫

સાખી

સત્ય વચની સંત બારના સુખદુખ એક સમાન,
[illegible] પુરૂષ તે [illegible] નહી [illegible] નહી માન

શ્રી ૧૧ નં. ૮

ભજન

સાર આ સંસાર માન જોયો: મેં બહુ રીતે તપાસતાં
સાર આ સંસાર માંન જોયો.
ધન દારા સુત માત તાત પ્રીતે: મનુષ્ય ભવમેં ખોયો
સાર આ
મૃગ જળ પીવા કામ ન આવે: વ્યર્થ માયા જાળમાં હું
મોહ્યો સાર આ
ભક્તી પુન્યનો માર્ગ ન શોધ્યો વૃથા જન્મ મેં ખોયો સાર આ
અમુલ્ય અવસર આ મનુષ્ય ભવ છે: સ્વર્ગ દેવે વખાણ્યો,
સાર આ
સત્ય નામ ગ્રહો ગુરૂ ધ્યાનથી: પાપકર્મ સર્વે ખોયો.
ગુરૂ દામોદર સાંભળ હમારે: દાસ મથુરા ભાઇએ ગુણ ગાયો
સાર આ સંસાર

સત્યગુરૂ સત્યકબીર સત્યનામ

ભંક્તી વીસે સાતવારનો ગરબો

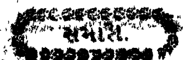
વાંચો વાંચો અને શીખો શીખો

સખી આવોને આપણ આજ, ગરબે રમીએ રે ૧
સખી સતગુરૂ સતની સંગ, પ્રભુ ધ્યાન ધરાએ રે. ૨
સખી [illegible] વાજ, પ્રેમ રસ પીજીએ. ૩

સખી પ્રેમ ભક્તીનું વ્રત, ગુરૂ સંગ લીજેરે, ૪
સખી સોમે જ્યાં સત્ય સંગ, ત્યાં જઈ વસીએરે. ૫
સખી કાળ હુંપદને મોહ, તે દુર કીજે રે. ૬
સખી મંગરે તંનમંન ધન, ગુરૂને સુંપ્યાં રે, ૭
સખી મનુંશ જન્મનો લાવ, કદી ન ચુકયાં રે. ૮
સખી બુધેતે બુદ્ધીનું બળ, મહાબળ સાદ્યું રે. ૯
સખી સત્ય વંત જે નાર, પ્રભુ હેત વાધ્યું રે ૧૦
સખી ગુરૂ તેગુંણુને ગાઈ ગરબે રમીએ રે. ૧૧
સખી સત્ય પુરૂષનો સંગ. પ્રેમે ગમીએ રે. ૧૨
સખી શુક્રવારે સુખ દુઃખ. એક સમજાણો રે, ૧૩
સખી ચંદ્ર ચકોરની રીત, પ્રભુ સંગ માનો રે. ૧૪
સખી શની વારે સચ: લોકના વાસી રે. ૧૫
સખી સાહેબ કબીર સત્ય નાથ, અજર અવીનાસી રે. ૧૬
સખી સંવત ઓગણીસ સાલ, એંસીના વરશે રે. ૧૭
સખી આસો પુનમ તીથી, વાર રવી જે રે. ૧૮
સખી ગુરૂ દામોદર સાહેબ, ચરણુમાં ભણીએ રે. ૧૯
સખી ભણે મયાભાઈદાસ પ્રભુને ગમીએ રે. ૨૦
સખી સાત વાર જે ગાય નરને નારી રે ૨૧
તેનો હજો સત્ય લોક વાસ, સદા સુખકારી રે. ૨૨

સાખી.

જીવન જોબન રાજય મધ, અવિચળ રહેયા ન કોઈ.
જે દીન જાય સત સંગમાં જીવનકા ફળ સોઈ.
કર્મ માલીક લખી રહે, અબ લીખને કા નહી.
માયા વધેન તન ગટે, જો શીર પટકે કોઈ.
પ્રલબધ પેહલે બને, પીસે બના શરીર.
બડે અચંપા એજ હો મંનના બાંમે ધીર.
સંપે વધંતી સંપતી ઔર વધે જગ જ્ઞાન.
દાસ મયાચંદ વીનંતી જપો સતગુરુ કબીર સત્ય નામ
સાત દીપ નવ ખંડ મેં, ગુરૂ સે બડા ન કોઈ.
કરના હોયસો કરી શકે, ગુરૂ કરે સો હોઈ.
બુકેકુ કુચદીજીયે યથા શકતી જે હોય.
તા ઉપર સીતલ વચન લખે આતમારોઈ,
ગઉ ધન ગજ ધન ગોપીધન ઔર રતન ધન ખાણુ.
જબ આયે સંતોષ ધન તો સબધન ધુળ સમાન,
સત્યનામનીજ સારહૈ ઓ બડા હૈ અર્થ
કાયકુ પંડી પઢી મરે બીના જ્ઞાનકા ગ્રંથ.
સત્યનામ કે કારણે સબ ધન ડાલ્યા ખોઈ,
મુર્ખ જાણે ગીર પડે પણ દીનદીન બમણા હોઈ.

સાખી.

એક છુટ ઓંકારથી સબ જગ ભયા પસાર
સખી નારી હે સત્ય પુરૂષકી અવીચળ પુરૂષ [illegible]
રામ જપત હે નામ કુ, નામ નીરંજન થીર.
આગે પુરૂષ અગમ હે વાકુ જપે કબીર
સાહેબ સબકા એક હે સાહેબકા કોઇ એક
સાધન ભયે ના મળે. કરોડમાં કોઈ એક
